

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
w Krakowie

ul. Piastowska 32, 30-070 Kraków

tel./fax: +48 12 422 06 36

e-mail: biuro@rops.krakow.pl

www.rops.krakow.pl

Współpraca małopolskich gmin i powiatów z podmiotami ekonomii społecznej w 2022 r.

Raport z badań

Badanie przeprowadzono w ramach projektu „Małopolski Ośrodek koordynacji Ekonomii Społecznej – etap III”

realizowanego przez:

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

w ramach:

Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego
na lata 2014-2020

Autor: Marta Bohdziewicz - Lulewicz

Kopiowanie i rozpowszechnianie może być dokonane z podaniem źródła

Kraków 2023

Spis treści	
Wstęp	5
Metodologia i analiza wyników badania	5
Populacja badania	5
Responsywność.....	6
Technika badawcza	6
Realizacja badania.....	6
Analiza i prezentacja danych.....	6
Schemat analizowanych obszarów	7
Najważniejsze wnioski i rekomendacje	8
Szczegółowe wyniki badań.	8
I. Charakterystyka współpracy z podmiotami ekonomii społecznej.....	11
Obszary współpracy JST z PES.....	13
Formy współpracy gmin i powiatów z PES.....	17
Zakres i zadowolenie ze współpracy z różnymi rodzajami podmiotów ES.....	24
II. Ekonomia społeczna w dokumentach strategicznych i programach gmin i powiatów	26
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych.	26
Strategia Rozwoju Lokalnego	28
Roczny Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi.	30
III. Inicjatywa lokalna, fundusz sołecki, budżet obywatelski oraz klauzule społeczne w zamówieniach publicznych.....	36
Inicjatywa lokalna	36
Fundusz sołecki	38
Budżet obywatelski	39
Klauzule społeczne	40
Spis tabel i wykresów	44
Wzór kwestionariusza ankiety	46

WYKAZ UŻYWANYCH SKRÓTÓW

CAWI – wywiad przez Internet, prowadzony za pomocą udostępnienia respondentom kwestionariusza internetowego (Computer Assisted Web Interviewing)

CIS – Centrum Integracji Społecznej

ES – Ekonomia Społeczna JST – jednostka samorządu terytorialnego

KIS – Klub Integracji Społecznej

NGO – Organizacje pozarządowe (non-governmental organization)

Organizacja – Organizacja pozarządowa

OSP – Ochotnicza straż pożarna

OWES – Ośrodek wsparcia ekonomii społecznej

PES – Podmiot ekonomii społecznej

PS – Przedsiębiorstwo społeczne

ROPS – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

RPW – Roczny plan współpracy z organizacjami pozarządowymi

SRL – Strategia rozwoju lokalnego

SRPS – Strategia rozwiązywania problemów społecznych

ZAZ – Zakład Aktywności Zawodowej

WTZ – Warsztat Terapii Zajęciowej

SPSS - Statistical Package for the Social Sciences

Wstęp

W lutym 2022 roku już po raz dziesiąty zrealizowano badanie diagnozujące poziom współpracy jednostek samorządu terytorialnego z podmiotami ekonomii społecznej w Małopolsce. Tym razem dane dotyczą 2022 roku.

Wyniki badania przedstawione zostały w trzech głównych rozdziałach:

- I. Pierwszy koncentruje się na charakterystyce współpracy z PES. Opisane zostały w nim zagadnienia dotyczące m.in. typów podmiotów, z którymi współpraca jest nawiązywana, obszarów, w których ma miejsce, jej form czy zadowolenia z efektów podejmowanych działań.
- II. Drugi rozdział dotyczy strategicznych działań w ramach organów samorządowych, takich jak opracowywanie planów współpracy czy uwzględnianie zapisów dotyczących ekonomii społecznej w dokumentach strategicznych jednostki.
- III. Trzeci rozdział odnosi się do korzystania przez JST z takich narzędzi aktywizacji mieszkańców jak: inicjatywa lokalna, fundusz sołecki, budżet obywatelski oraz powszechności stosowania klauzul społecznych w zamówieniach publicznych, jak również powodów, dla których to narzędzie nie jest wykorzystywane w praktyce większości jednostek samorządowych.

Szczegółowe wyniki badania poprzedzone zostały streszczeniem najważniejszych wniosków i wynikających z nich rekomendacji oraz kluczowych informacji w zakresie metodologii przeprowadzonego badania.

W tym miejscu, serdecznie dziękujemy wszystkim pracownikom gmin miejskich, miejsko-wiejskich i wiejskich oraz powiatów, którzy zgodzili się wziąć udział w badaniu.

Metodologia i analiza wyników badania

Populacja badania

Badaniem objęto wszystkie jednostki samorządu terytorialnego na poziomie gmin i powiatów z terenu Małopolski, czyli 182 gminy oraz 19 powiatów ziemskich.

Responsywność

W badaniu wzięto udział 153 z 201 jednostek samorządu terytorialnego co stanowi 76% populacji, w tym 16 z 19 powiatów (84%), 89 ze 122 gmin wiejskich (73%), 35 z 46 gmin miejsko-wiejskich (76%) oraz 13 z 14 gmin miejskich (93%). Ponieważ nie wszystkie JST wypełniły ankietę w całości, dlatego też pod każdym wykresie jest podana liczba udzielonych odpowiedzi oznaczona symbolem N.

Technika badawcza

Dane zbierane były za pomocą ankiety internetowej (CAWI).

Realizacja badania

Badanie zostało skierowane do pracowników Urzędów Gminy/Miasta i Starostw odpowiedzialnych za współpracę z podmiotami ekonomii społecznej (PES) lub jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za współpracę z PES. Dane teleadresowe, w tym adresy e-mail zostały pozyskane z Biuletynu Informacji Publicznej, aktualizowane poprzez rozmowy telefoniczne lub weryfikację adresu na stronie internetowej JST. Badanie zrealizowane zostało w dniach 10 stycznia – 28 lutego 2023 r.

Analiza i prezentacja danych

Analiza danych została przeprowadzona z wykorzystaniem narzędzia do statystycznej analizy danych SPSS.

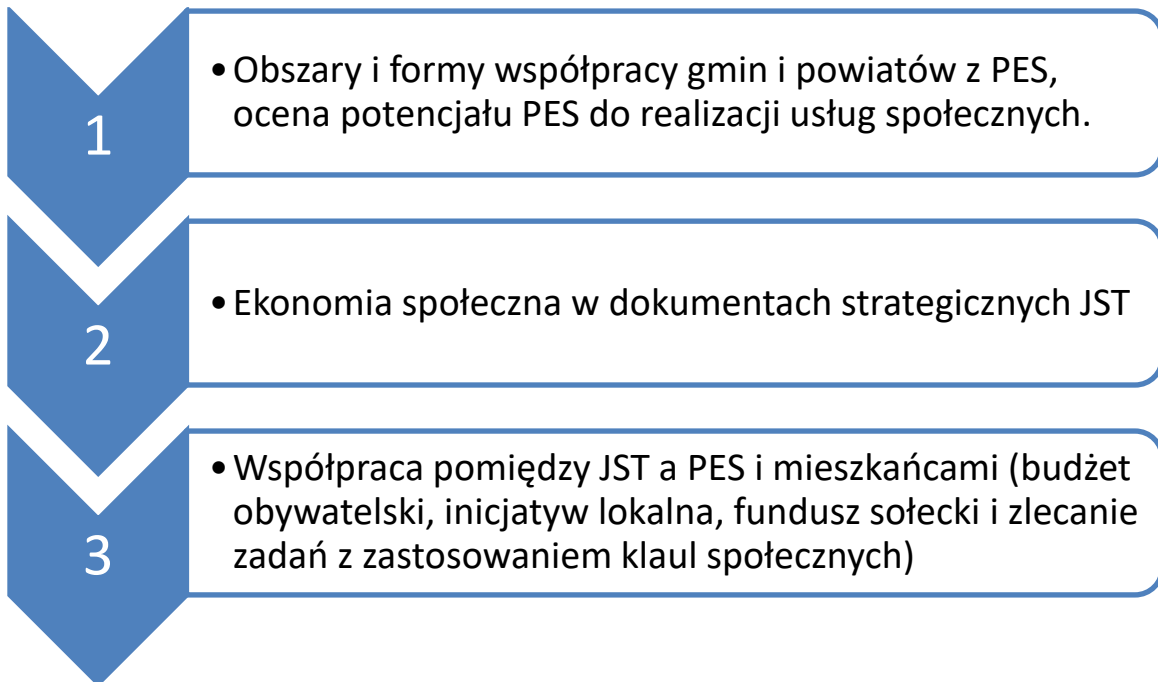
Przy podawaniu informacji o rozkładach odpowiedzi na poszczególne pytania zawarte w ankiecie przyjęto zasadę:

- podawania wartości procentowej przy charakteryzowaniu ogółem badanych podmiotów oraz gmin wiejskich i miejsko-wiejskich, np.: 93,5 % badanych JST podjęła w 2022 r. współpracę z PES,
- podawania liczebności w przypadku analizy dla powiatów i gmin miejskich (z powodu niewielkiej populacji badanej), np.: 3 z 13 gmin miejskich zarezerwowała środki na realizację budżetu obywatelskiego,
- przy charakterystyce wyników odnośnie każdego z obszarów pod wykresem umieszczono liczbę podmiotów (N), które udzieliły odpowiedzi na dane pytanie.

Schemat analizowanych obszarów

Dla większej przejrzystości dokumentu, wyniki badania przedstawione zostały w podziale na 3 główne obszary badawcze. Podział ten odzwierciedla strukturę kwestionariusza wykorzystanego w procesie gromadzenia danych. Poniższy schemat prezentuje podział i kolejność analizy poszczególnych bloków.

Schemat 1. Kolejność analizy zgromadzonego materiału.

Źródło: opracowanie własne.

Najważniejsze wnioski i rekomendacje

Proces badania ankietowego małopolskich gmin i powiatów przedstawia poniższy schemat.

Proces gromadzenia i analizy danych w badaniu "Monitoringu współpracy JST z PES w 2022 r."

Badana populacja:
201 gmin i powiatów
z terenu Małopolski

Obszary i formy współpracy JST z PES

1. Zdecydowana większość małopolskich gmin i powiatów współpracuje z podmiotami ekonomii społecznej (93,5%); pozostałe JST (10 gmin), jako powód braku kooperacji podały nieobecność PES na swoim terenie lub brak potencjału JST /PES.
2. Jak co roku, tak i w ostatnim badaniu, współpraca JST z PES odbywała się najczęściej w obszarze sportu, turystyki i rekreacji, następnie kultury i sztuki oraz pomocy społecznej; najrzadziej w obszarze: rynku pracy/aktywizacji zawodowej oraz animowania działań lokalnych.
3. Na pytanie, na który obszar współpracy wydano najwięcej pieniędzy w 2022 r., zdecydowanie najczęściej został wskazany sport, turystyka i rekreacja (69% JST), na drugim miejscu pomoc społeczna (12%), na trzecim miejscu kultura (8%). Pozostałe obszary były wskazywane sporadycznie.
4. Najczęściej stosowaną formą współpracy pomiędzy JST a PES w 2022 r. było wspieranie PES w realizacji zadań publicznych wraz z udzielaniem dotacji na finansowanie realizacji tych zadań (87%), wzajemne informowanie się o planowanych działaniach (84%) oraz konsultacje projektów aktów normatywnych dotyczących

sfery zadań pożytku publicznego (81%). Zdecydowanie najrzadszą formą współpracy był, jak w każdym badaniu, regranting (tę formę zastosowały 4 gminy).

5. Jak co roku najwięcej JST (67%) deklaruje, że na terenie gminy/powiatu znajdują się podmioty działające na rzecz kultury, sztuki i edukacji oraz zajmujące się organizacją wolnego czasu. Duży odsetek JST (60%) współpracuje z organizacjami działającymi na rzecz bezpieczeństwa. Około 1/3 JST kooperuje z PES w zakresie usług edukacyjnych, usług opiekuńczych oraz usług związanych z dożywianiem osób ubogich lub niesamodzielnych.
6. Podmiotami, z którymi najrzadziej współpracowały małopolskie gminy i powiaty w 2022 roku były: spółki non profit, w dalszej kolejności: zakłady aktywności zawodowej (ZAZ), centra integracji społecznej (CIS), kluby integracji społecznej (KIS), spółdzielnie socjalne oraz ośrodki wsparcia ES (OWES) – ponad 80% JST nie podjęła z nimi współpracy.
7. Jeżeli gminy i powiaty podejmują się współpracy z jakimś typem PES to są z niej zadowolone lub raczej zadowolone. Na pierwsze miejsce najczęstszych, satysfakcjonujących kontaktów z PES w 2022 r. wysunęły się stowarzyszenia, na drugim miejscu znalazły się kluby sportowe, na trzecim ochotnicze straże pożarne.

Ekonomia społeczna w dokumentach strategicznych JST.

8. W strategiach rozwiązywania problemów społecznych (SRPS) 47% JST zaplanowało współpracę z PES w rozwiązywaniu konkretnych problemów społecznych. Jak co roku bardzo duży odsetek odpowiedzi stanowiła kategoria „nie wiem” (32%) co może świadczyć o niskiej wiedzy/świadomości nt. wykorzystania narzędzi ES w rozwiązywaniu problemów społecznych.
9. W 2022 r. w strategii rozwoju lokalnego (SRL) zapisy przewidujące współpracę z PES w konkretnych przedsięwzięciach na rzecz rozwoju gminy czy powiatu znajdowały się w 40%. Również w przypadku SRL wysoki odsetek odpowiedzi stanowi kategoria „nie wiem” (30%).
10. W badaniu za rok 2022, co piąta JST nie posiadała aktualnej strategii rozwoju lokalnego (21%) oraz 13% badanych nie posiadała aktualnej strategii rozwiązywania

problemów społecznych. Można zatem założyć, że w 2023 r. duża grupa JST będzie pracowała nad swoją SRL i/lub SRPS.

11. Jak co roku, zdecydowana większość JST (88%) zadeklarowała, że w rocznych programach współpracy z organizacjami pozarządowymi przewidziano działania wspierające rozwój istniejących w gminie/powiecie PES (poprzez wsparcie finansowe i/lub pozafinansowe).
12. W 74% małopolskich gmin i powiatów (149, które odpowiedziały na to pytanie) łączna suma środków finansowych przeznaczonych na współpracy z organizacjami społecznymi wyniosła w 2022 r. 240.831.484 złotych.
13. Małopolskie JST są zróżnicowane w podejściu do budżetowania zadań zleczanych sektorowi ekonomii społecznej. Każdy typ JST posiada jednostki różniące się od siebie w obrębie danej kategorii pod względem wysokości środków przeznaczanych na współpracę z NGO, jednak najbardziej zróżnicowane są pod tym względem gminy wiejskie.
14. Średnia kwota wydawana w 2022 r. na współpracę z organizacjami pozarządowymi przez badane JST wynosiła 536 tys. złotych¹, mediana 200 tys. zł.
15. Najwięcej środków finansowych z przeznaczeniem na współpracę z organizacjami społecznymi wydatkowały w 2022 r. gminy miejskie (blisko 30krotnie więcej od przeciętnego budżetu gmin wiejskich). Na drugim miejscu plasują się powiaty ze średnim budżetem ponad 1,9 mln zł. (5 krotność średniego budżetu gmin wiejskich); gminy miejsko-wiejskie dysponowały budżetem w wysokości 1,4 mln zł (3,8 razy większym od gmin wiejskich.). Gminy wiejskie, do których się wcześniej odnoszono, przeznaczyły średnio 368,8 tys. zł. na współpracę z organizacjami społecznymi.

Instrumenty współpracy z mieszkańcami oraz klauzule społeczne

16. Z badań prowadzonych od dziesięciu lat wynika, że samorządy w małym stopniu korzystają z wydzielenia środków specjalnie na inicjatywę lokalną – zrobiło tak w 2022 r. 27% badanych gmin i powiatów. W 80% JST nie wpłynął żaden wniosek o

---

¹ Średnia wyliczona bez 11 przypadków odstających.

realizację inicjatywy lokalnej, w 10 samorządach wpłynął 1 wniosek od mieszkańców, a w 12 dwa lub więcej wniosków na realizację inicjatywy lokalnej.

17. W 2022 r. na organizację budżetu obywatelskiego zdecydowało się 6% badanych JST.

Były to 3 gminy miejskie, 5 miejsko-wiejskich, 1 powiat i 1 gmina wiejska.

18. W 2022 roku w Małopolsce tylko 18 JST zdecydowało się na wprowadzenie zapisów o klauzuli społecznej do dokumentacji przetargowej, co stanowi 12 % badanych gmin i powiatów. W 14 z 18 JST, które wprowadziły zapisy dotyczące klauzul społecznych udało się wyłonić wykonawcę, a zlecenia dotyczyły szeroko rozumianych robót budowlanych, cateringu, opieki nad osobami zależnymi.

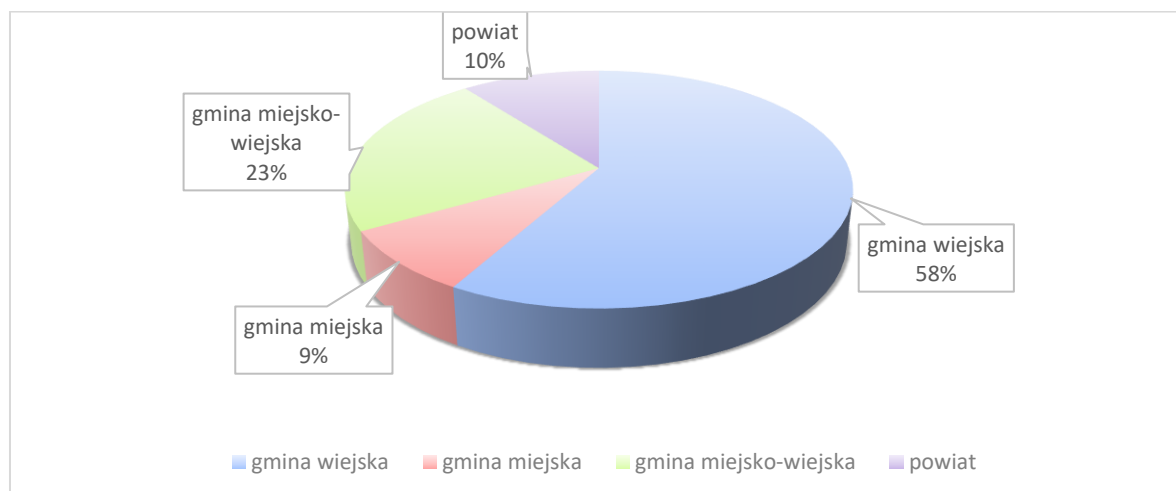
19. W przypadku JST, które nie stosowały klauzul społecznych, na pytanie o powody, najczęściej wybieraną odpowiedzią była kategoria: „nie wiem dlaczego nie zastosowano klauzuli społecznej” (49 JST) oraz „brak wykonawców mogących skorzystać z klauzuli społecznej (40 wskazania).

Szczegółowe wyniki badań.

I. Charakterystyka współpracy z podmiotami ekonomii społecznej.

W badaniu wzięło udział 153 z 201 jednostek samorządu terytorialnego co stanowi 76% populacji, w tym 16 z 19 powiatów (84%), 89 ze 122 gmin wiejskich (73%), 35 z 46 gmin miejsko-wiejskich (76%) oraz 13 z 14 gmin miejskich (93%).

Wykres 1. Struktura JST biorących udział w badaniu.

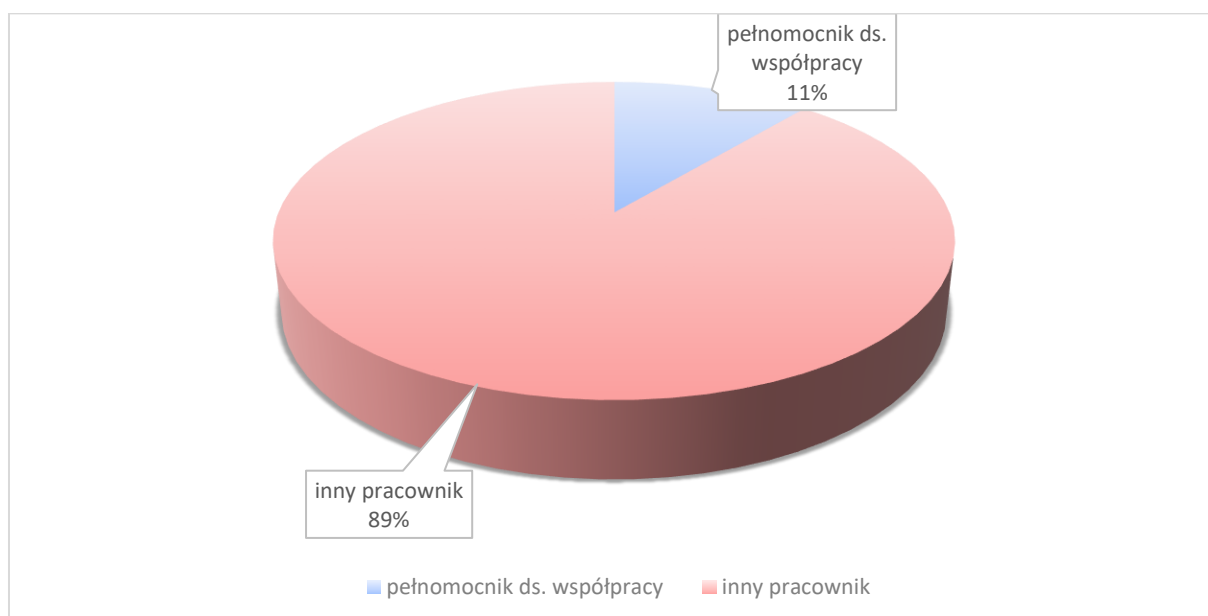

N = 153

Stanowisko pełnomocnika ds. organizacji pozarządowych znajdowało się w co dziesiątym JST. Należy jednak zaznaczyć, że wśród pozostałych JST są takie, które posiadają stanowisko dedykowane NGO, tylko nieco inaczej nazwane, np.:

- koordynator/ inspektor ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi, lub połączone z innymi obszarami (najczęściej kultury, promocji, sportu, pozyskiwania środków zewnętrznych), np.:
- inspektor ds. kultury, sportu i współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- inspektor ds. edukacji, sportu, pożytku publicznego i funduszu sołectkiego.

Wykres 2. Stanowisko pełnomocnika ds. organizacji pozarządowych w badanych JST.

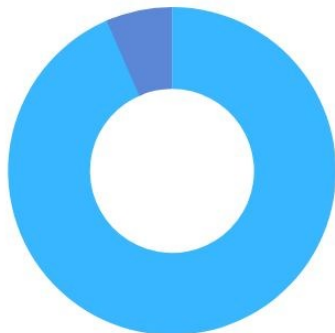

N = 153

Zdecydowana większość badanych jednostek w 2022 r. współpracowała z PES zdefiniowanymi szeroko – od klubów sportowych przez inne stowarzyszenia, fundacje, spółdzielnie socjalne, podmioty reintegracyjne (CIS, KIS, WTZ, ZAZ) i spółki non profit. 10 JST nie współpracowała z PES, głównie z powodu ich braku na swoim terenie (5 gmin) oraz braku potencjału JST lub PES.

Nie współpracowano z PES

6.5%

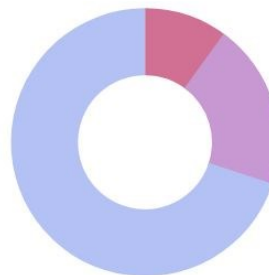

Współpracowano z PES
93.5%

Poziom współpracy
(N = 153)

Skala współpracy JST z PES i powody jej braku w 2022 r.

brak potencjału PES
10%

brak potencjału JST
20%

brak PES
70%

Powody braku współpracy
(N = 10)

Obszary współpracy JST z PES

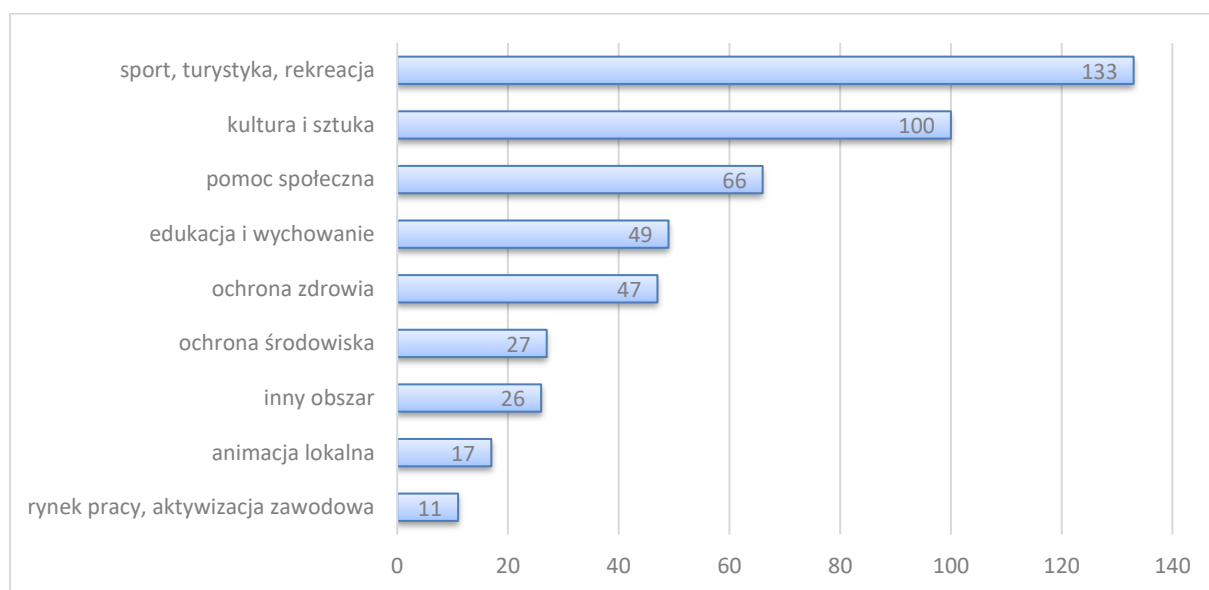
Jak co roku, tak i w ostatnim badaniu, współpraca JST z PES odbywała się najczęściej w obszarze sportu, turystyki i rekreacji - wskazało na ten obszar 87% JST. Ranking kolejnych najpopularniejszych obszarów współpracy nieodmiennie od lat układa się tak samo:

- na drugim miejscu znajduje się obszar współpracy związanej z kulturą i sztuką (100 wskazań z 153 co oznacza 65% badanych JST),
- na trzecim miejscu uplasowała się pomoc społeczna (66 wskazania – 47%),
- czwarty w kolejności obszar współpracy to edukacja i wychowanie (49 wskazań – 32%)
- oraz ochrona zdrowia (po 47 wskazań co stanowi 31%).

Najrzadziej, bo w mniej niż 15% badanych gmin i powiatów, współpraca z PES odbywała się w obszarze: rynku pracy/aktywizacji zawodowej (17 JST) oraz animowania działań lokalnych (11 JST). Tu również widać podobieństwo między wynikami badań w perspektywie ostatnich kilku lat.

JST w dużej mierze wskazują też „inny obszar” (26 JST, co stanowi 17% respondentów). Odpowiedzi w tej kategorii stanowiły uszczegółowienie pojemniejszych kategorii z kafeterii, głównie w dziedzinie „pomoc społeczna” i obejmowały przede wszystkim pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej, politykę senioralną, wsparcie dla osób z niepełnosprawnością, profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych.

Wykres 3. Obszary współpracy JST z PES w 2022 r.

N = 153, suma odpowiedzi nie równa się do N, gdyż można było zaznaczyć wiele odpowiedzi.

Gminy wiejskie współpracują z PES głównie w zakresie sportu, turystyki i rekreacji (90% badanych), duży odsetek może też wskazać kulturę, sztukę i tradycję, jako dziedziny współpracy z sektorem ES (62%). Trzecim co do częstości wskazaniem w gminach wiejskich jest pomoc społeczna, w obszarze której 35% gmin współpracowało z PES. Niestety poza tymi trzema obszarami, zapewne również ze względu na brak PES, współpraca gmin wiejskich była znacząco mniejsza i ograniczona do co czwartej gminy (edukacja), w co piątej współpraca dotyczyła ochrony zdrowia. Najrzadziej wskazywanymi obszarami kooperacji pomiędzy gminą wiejską, a PES był rynek pracy (6%), animacja społeczności lokalnej (8%) oraz ochrona środowiska (10%).

Gminy miejskie. Ich specyfika polega na tym, że co do zasady mają większy wybór potencjalnych organizacji na swoim terenie, przez co obszary współpracy były bardziej

zróżnicowane. Wszystkie badane gminy miejskie współpracowały w obszarze sportu, turystyki i rekreacji, 9 z 13 w obszarze kultury, sztuki, ponad połowa w obszarze pomocy społecznej (8 z 13); obszar ochrony zdrowia wskazało 6 z 13 gmin, a na współpracę w zakresie edukacji i wychowania 5 samorządów. Co ciekawe, żadna (poza 1) gmina miejska nie współpracowała z PES w zakresie rynku pracy i aktywizacji zawodowej zapewne „oddając” ten obszar w gestię urzędu pracy. Blisko co 3 miasto zaznaczyło również odpowiedź „inny obszar współpracy” co wskazuje na podejmowanie kooperacji w bardziej specyficznych czy nietypowych obszarach.

Gminy miejsko – wiejskie. Tak jak pozostałe JST, również ten typ gminy w zdecydowanej większości współpracował z PES w zakresie sportu, turystyki i rekreacji (94%), duży odsetek zadeklarował współpracę w zakresie kultury i sztuki (77%) oraz pomocy społecznej (60%). Blisko połowa gmin miejsko-wiejskich kooperowała z PES w zakresie działań dotyczących edukacji i wychowania oraz ochrony zdrowia; co trzecia – w zakresie ochrony środowiska. Żadna z badanych gmin miejsko-wiejskich nie współpracowała w zakresie rynku pracy, a tylko 7% w obszarze animacji lokalnej.

Powiaty. Wszystkie badane powiaty współpracowały z podmiotami ekonomii społecznej w zakresie sportu, 15 z 16 w zakresie kultury; 9 z 16 powiatów zaznaczyło jako istotny obszar kooperacji pomoc społeczną oraz ochronę zdrowia. Najmniej działań, bo tylko w 2 powiatach podjęto w zakresie animacji lokalnej. Warto zwrócić uwagę, że co drugi powiat zaznaczył „inny obszar współpracy”, większość tego typu JST w pytaniu otwartym wskazała minimum jeden z trzech poniższych obszarów:

1. rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych,
2. poprawa bezpieczeństwa,
3. nieodpłatna pomoc prawna lub poradnictwo obywatelskie.

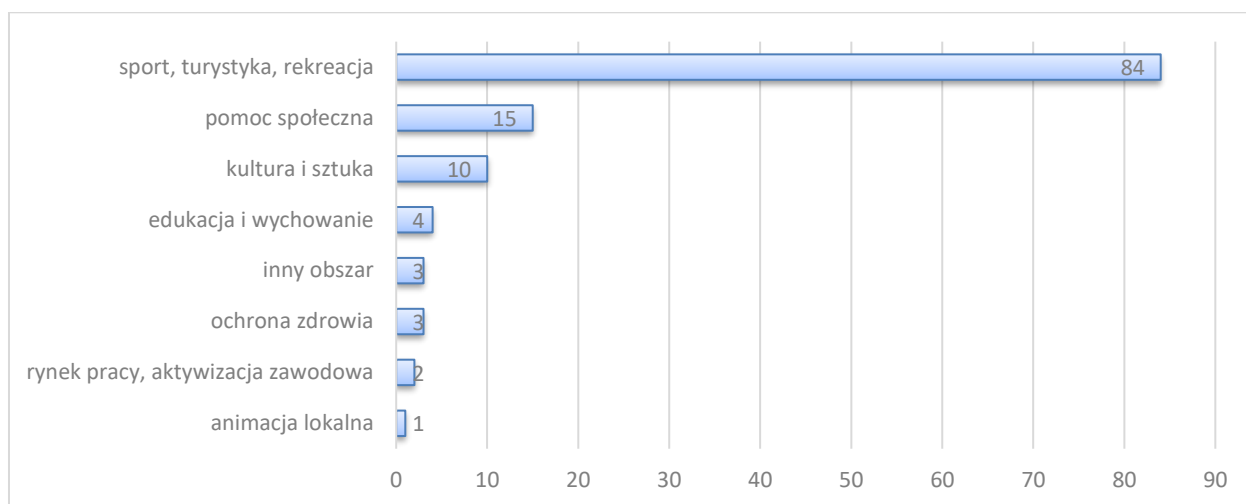
Tabela 1. Zależność między typem JST a obszarami współpracy z PES w 2022 r.

	Gmina wiejska		Gmina miejska		Gmina miejsko-wiejska		Powiat	
	Liczebność	% w kolumnie	Liczebność	% w kolumnie	Liczebność	% w kolumnie	Liczebność	% w kolumnie
kultura	49	62.0%	9	69.2%	27	77.1%	15	93.8%
sport	71	89.9%	13	100.0%	33	94.3%	16	100.0%
edukacja	20	25.3%	5	38.5%	17	48.6%	7	43.8%
ochrona zdrowia	17	21.5%	6	46.2%	15	42.9%	9	56.3%
pomoc społeczna	28	35.4%	8	61.5%	21	60.0%	9	56.3%
środowisko	8	10.1%	3	23.1%	10	28.6%	6	37.5%
rynek pracy	5	6.3%	1	7.7%	0	0.0%	5	31.3%
animacja	6	7.6%	3	23.1%	6	17.1%	2	12.5%
inny	11	13.9%	4	30.8%	3	8.6%	8	50.0%

Na pytanie, na który obszar współpracy wydano najwięcej pieniędzy w 2022 r., zdecydowanie najczęściej został wskazany sport, turystyka i rekreacja (69% JST), na drugim miejscu pomoc społeczna (12%), na trzecim – kultura (8%). Pozostałe obszary były wskazywane sporadycznie.

Wykres 4. Obszary współpracy, na które wydatkowano najwięcej pieniędzy w 2022 r.

N = 122

Formy współpracy gmin i powiatów z PES.

Współpraca jednostek samorządu terytorialnego z podmiotami ekonomii społecznej może odbywać się w różnych formach. Część z nich wymieniona jest w art. 5 Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie².

Poniżej przedstawiamy wszystkie formy współpracy, o które pytaliśmy w tegorocznym badaniu. Możliwe było zaznaczenie kilku odpowiedzi z kafeterii:

1. Powierzenie PES realizacji zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji;
2. Wspieranie PES w realizacji zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji;
3. Wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności;
4. Konsultacje z PES projektów aktów normatywnych dotyczących sfery zadań pożytku publicznego;
5. Utworzenie/kontynuowanie prac wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym, złożonych z przedstawicieli PES oraz przedstawicieli właściwych organów administracji publicznej;

² z dnia 23 kwietnia 2003 roku z późn. zm. (Dz. U. 2003 nr 96 poz. 873).

6. Umowy partnerstwa w celu wspólnej realizacji projektów;
7. Udzielanie wsparcia lokalowego na preferencyjnych warunkach (np. użytkowanie, najem lub dzierżawa w drodze bezprzetargowej lub po cenach niższych niż rynkowe);
8. Udzielanie pożyczek, gwarancji, poręczeń dla PES na realizację zadań w sferze pożytku publicznego;
9. Współpraca z PES w formie regrantingu³;
10. Wsparcie organizacyjno- merytoryczne dla PES (np. punkt poradnictwa dla NGO).

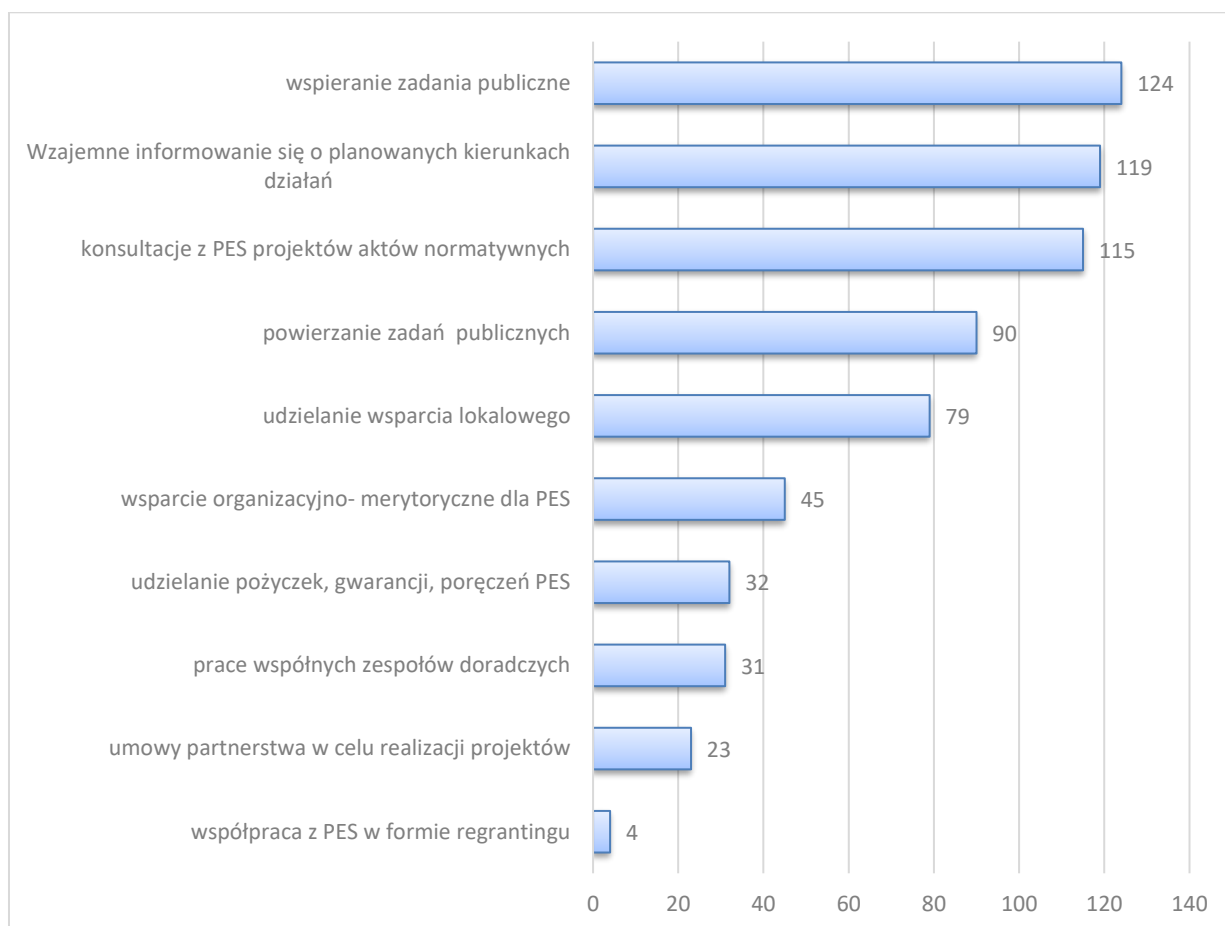
W jakich finansowych i pozafinansowych formach współpracowały ze sobą JST i PES w 2022 roku?

- Wspieranie PES w realizacji zadań publicznych wraz z udzielaniem dotacji na finansowanie realizacji tych zadań zadeklarowało 87% JST;
- Wzajemne informowanie się o planowanych działaniach zadeklarowało 84% JST;
- Konsultacje projektów aktów normatywnych dotyczących sfery zadań pożytku publicznego zadeklarowało 81% JST;
- Powierzenie PES realizacji zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji zadeklarowało 63% JST;
- Udzielanie wsparcia lokalowego na preferencyjnych warunkach zadeklarowało 56 % JST;
- Wsparcie organizacyjno-merytoryczne dla PES (np. punkt poradnictwa dla NGO) zadeklarowało 32% JST;
- Udzielanie pożyczek oraz gwarancji zadeklarowało 22,5% JST;
- Wspólne zespoły doradczo - inicjatywne zadeklarowało 22% JST;
- Umowy partnerskie na realizację projektów zadeklarowało 16% JST;
- Regranting zadeklarowało niecałe 3% badanych (2 gminy wiejskie i 2 gminy miejsko-wiejskie).

---

³ Regranting to przekazanie dotacji otrzymanej przez organizację pozarządową lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 (za wiedzą i zgodą organu, który tej dotacji udzielił) innym organizacjom pozarządowym lub podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3. Zasady regrantingu reguluje art. 16 a Ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie, op. cit.

Wykres 5. Formy współpracy JST z PES w 2022r.

N=142, odpowiedzi nie sumują się do N, gdyż można było zaznaczyć kilka obszarów.

Analiza zależności pomiędzy formami współpracy a typem JST wskazuje, że:

- **gminy wiejskie** w porównaniu z gminami miejskimi i powiatami relatywnie często stosują pożyczki, poręczenia, gwarancje (co czwarta gmina wiejska), natomiast pozostałe dostępne formy współpracy wykorzystują rzadziej niż pozostałe typy JST. Najczęściej stosowane formy współpracy dotyczą: wspierania zadań publicznych (86%), wzajemnego informowania się (80%) oraz konsultacji aktów prawnych dot. pożytku publicznego (75%).
- **gminy miejskie** wyróżniają się w takich aspektach, jak wsparcie lokalowe dla podmiotów ekonomii społecznej (10 z 14) oraz większa powszechność działań świadczących o partycypacyjnym podejściu do zarządzania sferą publiczną – relatywnie częściej od innych typów JST dbają o wzajemne informowanie się o

planowanych działaniach (12 z 14) oraz tworzą wspólne zespoły doradcze oraz konsultują projekty aktów normatywnych (12 z 14).

- **gminy miejsko – wiejskie** najczęściej ze wszystkich typów JST (97%) wspierały realizację zadań publicznych w 2022 r., powierzały realizację zadań przez PES (76,5%), zapewniały wsparcie organizacyjno- merytoryczne dla PES (56%) oraz najczęściej z wszystkich typów stosowały pożyczki, poręczenia, gwarancje (35%).
- **powiaty** relatywnie najczęściej dbają o to by konsultować z PES projekty aktów dotyczących pożytku publicznego (15 na 16), tworzą wspólne zespoły doradcze (9 na 16) i zawierają umowy partnerstwa w celu wspólnej realizacji projektów (co trzeci powiat). Powiaty nie stosują regrantingu, a pożyczkę, poręczenie lub gwarancję zastosował w 2022 r. tylko jeden powiat.

Tabela 2. Typ samorządu a rodzaje stosowanych form współpracy

	Gmina wiejska		Gmina miejska		Gmina miejsko-wiejska		Powiat	
	Liczebność	% z N w kolumnie	Liczebność	% z N w kolumnie	Liczebność	% z N w kolumnie	Liczebność	% z N w kolumnie
powierzenie zadania publicznego	45	58,4%	8	61,5%	26	76,5%	11	68,8%
wspieranie zadania publicznego	66	85,7%	12	92,3%	33	97,1%	13	81,3%
wzajemne informowanie	62	80,5%	12	92,3%	30	88,2%	15	93,8%
konsultacje dokumentów strategicznych	58	75,3%	12	92,3%	31	91,2%	14	87,5%
wspólne zespoły doradcze	9	11,7%	6	46,2%	7	20,6%	9	56,3%
umowy partnerstwa	12	15,6%	1	7,7%	5	14,7%	5	31,3%

	Gmina wiejska		Gmina miejska		Gmina miejsko-wiejska		Powiat	
	Liczebność	% z N w kolumnie	Liczebność	% z N w kolumnie	Liczebność	% z N w kolumnie	Liczebność	% z N w kolumnie
wsparcie lokalowe	43	55,8%	10	76,9%	21	61,8%	5	31,3%
pożyczki, gwarancje, poręczenia	19	24,7%	0	0,0%	12	35,3%	1	6,3%
regranting	2	2,6%	0	0,0%	2	5,9%	0	0,0%
wsparcie organizacyjne-terytorialne	14	18,2%	4	30,8%	19	55,9%	8	50,0%

Wzrost otwartości na współpracę i gotowości stosowania różnorodnych jej form cieszy, drugą stroną medalu jest jednak podaż PES, z którymi gminy i powiaty mogą kooperować w zakresie usług społecznych, potrzebnych mieszkańcom, wypełniających lukę pomiędzy ofertą biznesową a publiczną. Od początku badania pytaliśmy JST czy na terenie gminy/powiatu znajdują się PES kompetentne do tego by świadczyć np. usługi opiekuńcze, edukacyjne, zajmujące się dożywianiem, itp.

- Jak co roku najwięcej JST, bo 67% deklaruje, że na terenie gminy/powiatu znajdują się podmioty działające na rzecz kultury, sztuki i edukacji oraz zajmujące się organizacją wolnego czasu.
- Duży odsetek JST (60%) współpracuje z organizacjami działającymi na rzecz bezpieczeństwa.

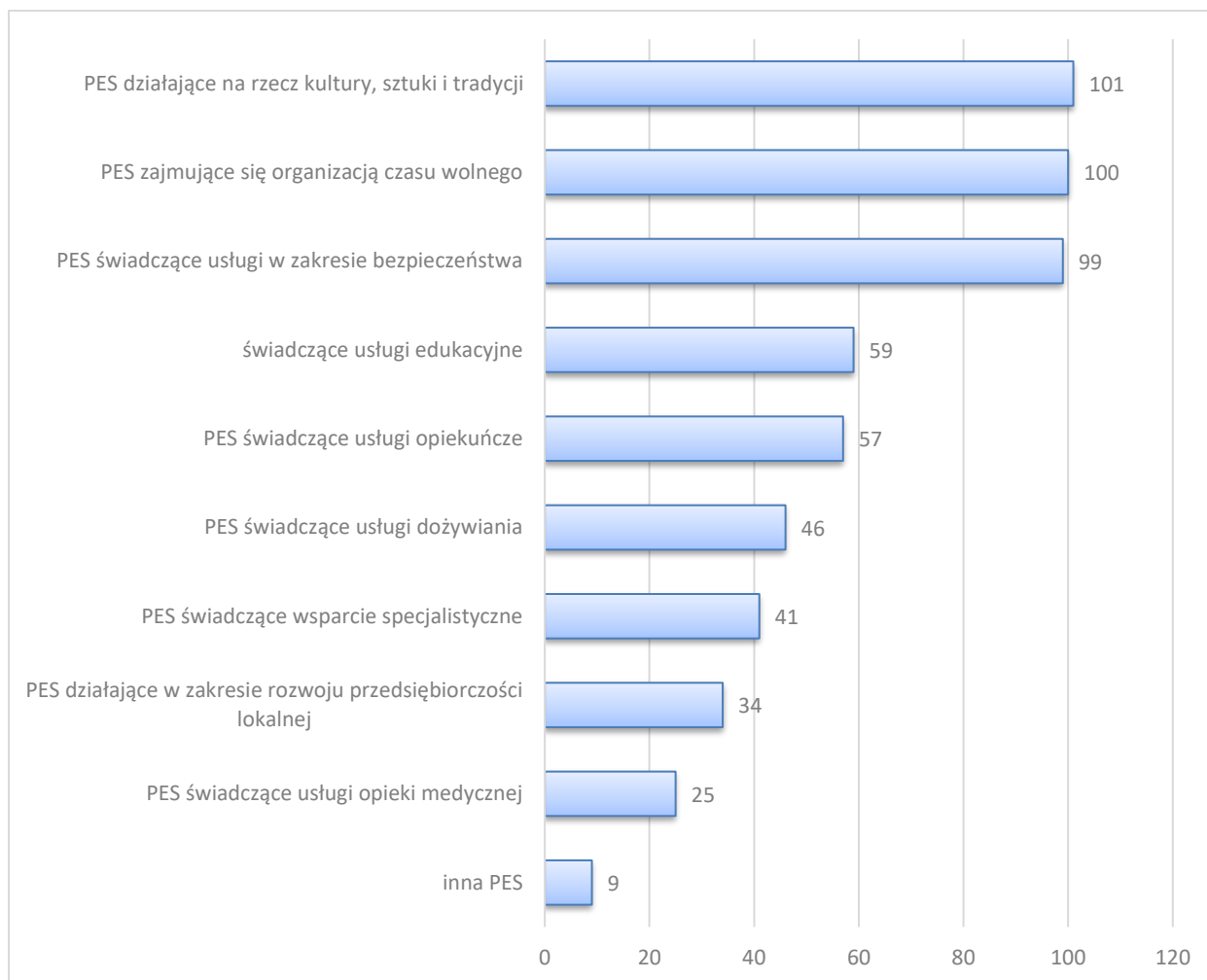
Powyższe trzy typy usług są najbardziej popularne w małopolskich JST. Pozostałe obszary usług społecznych są zagospodarowane relatywnie rzadziej:

- usługi edukacyjne są gotowe świadczyć PES w 39% JST (w ¼ powiatów, ponad połowie gmin miejskich i miejsko-wiejskich oraz w co trzeciej gminie wiejskiej),

- usługi opiekuńcze, tak ważne z perspektywy opieki nad osobami niesamodzielnymi, często samotnymi, są dostępne w 38% (dostępne we wszystkich powiatach, ponad połowie gmin miejskich, tylko w co trzeciej gminie wiejskiej),
- usługi związane z dożywianiem osób ubogich, niesamodzielnych są dostępne w 31% JST. Są one dostępne głównie w gminach miejsko – wiejskich (w 53%) oraz blisko w połowie gmin miejskich, jak również w 3 na 10 gmin wiejskich,
- wsparcie specjalistyczne, np. prawne jest dostępne w 27% JST (głównie w powiatach (2/3 powiatów) oraz blisko w połowie gmin miejskich),
- działania na rzecz rozwoju przedsiębiorczości świadczone są przez PES w 23% JST, w tym w 4 na 10 powiatów i gmin miejskich.
- opieka medyczna świadczona przez PES dostępna jest w ok. 17% JST (na szerszą skalę tylko w powiatach (w połowie) oraz w 5 na 13 gmin miejskich).

Wykres 6. Potencjał PES do świadczenia usług społecznych - występowanie na terenie badanych JST.

N = 150, odpowiedzi nie sumują się do N, gdyż można było zaznaczyć kilka obszarów.

Tabela 3. Zależność między typem JST a dostępnością PES świadczących usługi społeczne.

Dostępność usług świadczonych przez PES	Gmina wiejska		Gmina miejska		Gmina miejsko-wiejska		Powiat	
	N	% z N w kolumnie	N	% z N w kolumnie	N	% z N w kolumnie	N	% z N w kolumnie
usługi opiekuńcze	24	31,2%	7	53,8%	15	44,1%	15	100%

usługi edukacyjne	26	33,8%	8	61,5%	18	52,9%	12	80%
organizacja czasu wolnego	53	68,8%	11	84,6%	31	91,2%	12	80%
bezpieczeństwo	60	77,9%	7	53,8%	24	70,6%	13	86,7%
wsparcie specjalistyczne	18	23,4%	6	46,2%	9	26,5%	10	66,7%
opieka medyczna	8	10,4%	5	38,5%	5	14,7%	7	46,7%
dożywianie	23	29,9%	6	46,2%	18	52,9%	3	20%
kultura, sztuka, tradycja	55	71,4%	8	61,5%	30	88,2%	13	86,7%
rozwój przedsiębiorczości	18	23,4%	5	38,5%	9	26,5%	6	40%
inna	5	6,5%	1	7,7%	2	5,9%	1	6,7%

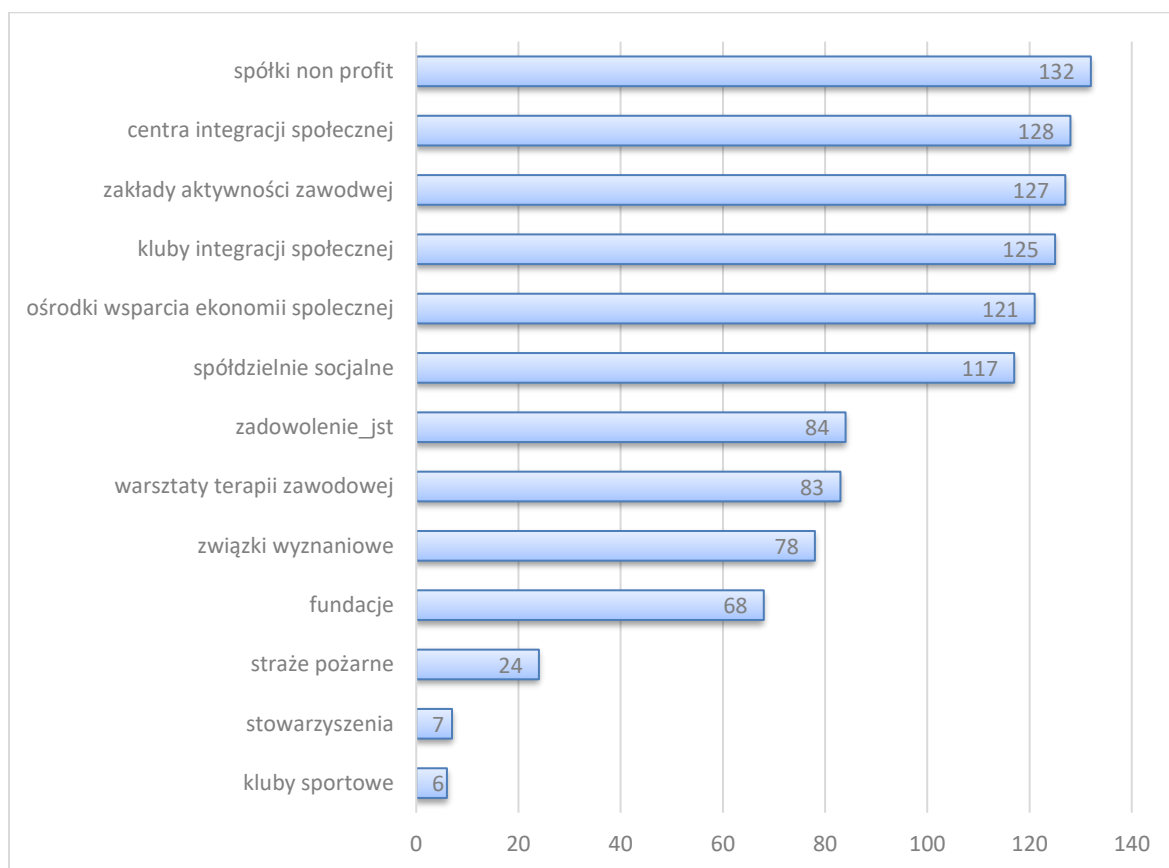
Zakres i zadowolenie ze współpracy z różnymi rodzajami podmiotów ES.

Podmiotami, z którymi najrzadziej współpracowały małopolskie gminy i powiaty w 2022 roku były spółki non profit - aż 94% JST (132 z 141), nie miała z nimi kontaktu. Ponad 80% JST nie podjęła też współpracy z:

- centrami integracji społecznej (CIS),
- zakładami aktywności zawodowej (ZAZ),
- klubami integracji społecznej (KIS),
- ośrodkami wsparcia ekonomii społecznej (OWES),
- oraz spółdzielniami socjalnymi.

Wykres 7. Podmioty ekonomii społecznej, z którymi JST nie podjęła współpracy w 2022r.

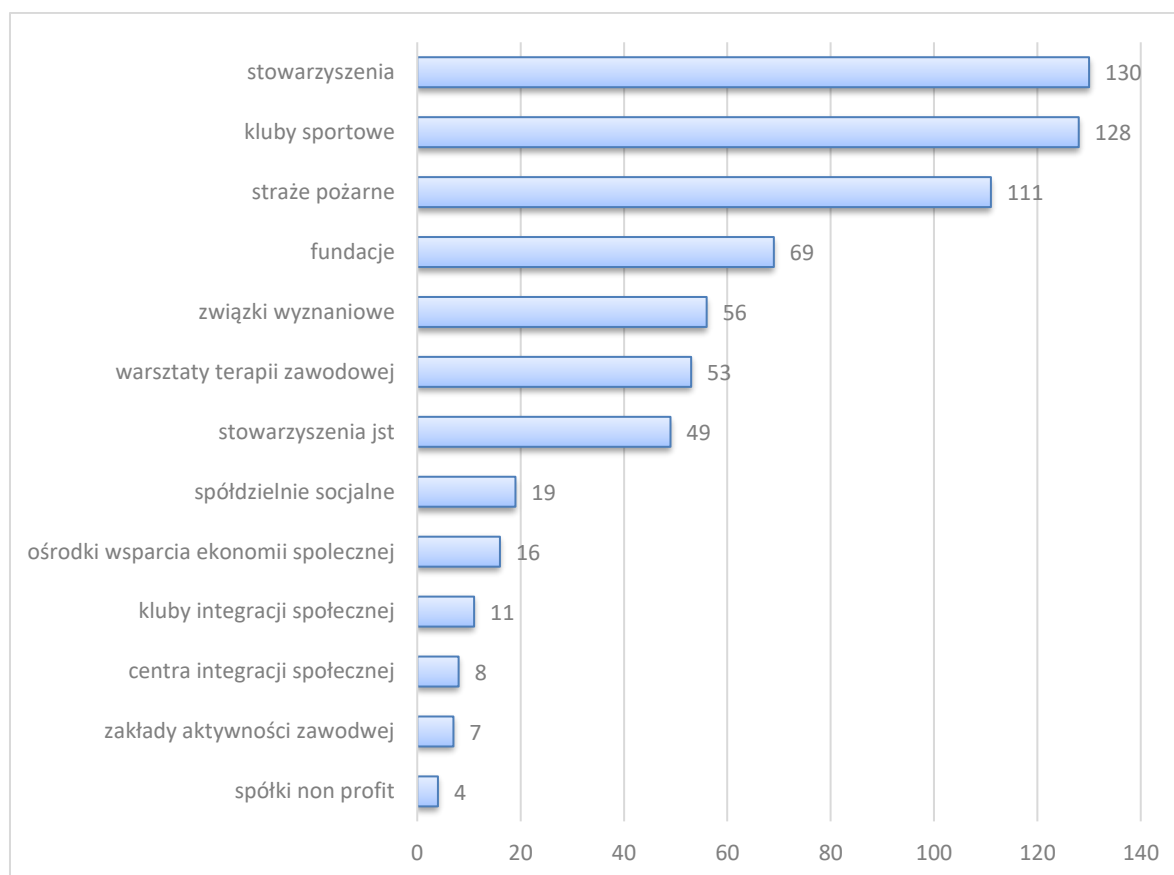
N = 141, odpowiedzi nie sumują się do N, gdyż można było zaznaczyć kilka odpowiedzi.

Trzeba przyznać, że jeżeli gminy i powiaty podejmują się współpracy z jakimś typem PES to są z niej zadowolone lub raczej zadowolone. Tylko w jednym przypadku zadeklarowano niezadowolenie ze współpracy z ochotniczą strażą pożarną oraz stowarzyszeniem JST.

W 2022 r. na pierwsze miejsce najczęstszych, satysfakcjonujących kontaktów z PES, wysunęły się stowarzyszenia (92% była zadowolona z efektów współpracy), na drugim miejscu znalazły się kluby sportowe (91% JST zadowolonych z kooperacji). Jak co roku, zdecydowana większość uczestników badania zadeklarowała współpracę z ochotniczymi strażami pożarnymi (ponad 79%).

Fundacje, związki wyznaniowe, warsztaty terapii zajęciowej (WTZ) oraz stowarzyszenia JST to typy organizacji, z którymi współpracuje z zadowoleniem od blisko połowy do ok. 35% badanych gmin i powiatów.

Wykres 8. Podmioty, z którymi JST współpracowały w 2022 r. najczęściej i były zadowolone z efektów tej współpracy.

N = 141, odpowiedzi nie sumują się do N, gdyż można było zaznaczyć kilka odpowiedzi.

II. Ekonomia społeczna w dokumentach strategicznych i programach gmin i powiatów

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych (SRPS), jako obligatoryjny dokument mający za zadanie ocenę sytuacji demograficznej i problemów społecznych w gminie/powiecie oraz zaplanowanie działań opiekuńczych, integrujących i aktywizujących osoby w trudnej sytuacji życiowej jest miejscem, w którym ekonomia społeczna powinna być wykorzystana, jako jedno z wielu sprawdzonych narzędzi zmiany społecznej. Zadano zatem

pytanie czy w SRPS przewidziano współpracę z PES w rozwiązywaniu konkretnych problemów społecznych.

Odpowiedzi układają się niemal identycznie jak w badaniach z zeszłych lat – 47% JST zawarła w SRPS interesujące nas zapisy, co trzeci samorząd nie miał wiedzy na ten temat, 8 % JST nie przewidziało współpracy z PES w rozwiązywaniu konkretnych problemów społecznych, a 13% nie posiadało rzeczonoego dokumentu.

Wykres 9. Odsetek JST posiadających zapisy o ES w SRPS w 2022 r.

N = 152

Relatywnie najczęściej zapisy o współpracy z PES przy rozwiązywaniu problemów społecznych znajdowały się w powiatach i gminach miejskich (blisko w 2/3 tego typu JST); najrzadziej w gminach wiejskich (w 41%). Brak aktualnej strategii rozwiązywania problemów społecznych deklarują relatywnie najczęściej gminy miejsko-wiejskie. Największy odsetek odpowiedzi „nie wiem” wystąpił zaś w przypadku gmin wiejskich (36%).

Tabela 4. Zależność między typem JST, a posiadaniem zapisów o współpracy z PES przy rozwiązywaniu problemów społecznych w SRPS.

Czy istniały zapisy o	Gmina wiejska	Gmina miejska	Gmina miejsko-wiejska	Powiat

współpracy z PES w SRPS	Liczebność	% z N w kolumnie	Liczebność	% z N w kolumnie	Liczebność	% z N w kolumnie	Liczebność	% z N w kolumnie
tak	36	40,9%	8	61,5%	18	51,4%	10	62,5%
nie	9	10,2%	1	7,7%	1	2,9%	1	6,3%
wiem	32	36,4%	4	30,8%	9	25,7%	3	18,8%
brak aktualnej strategii	11	12,5%	0	0,0%	7	20,0%	2	12,5%

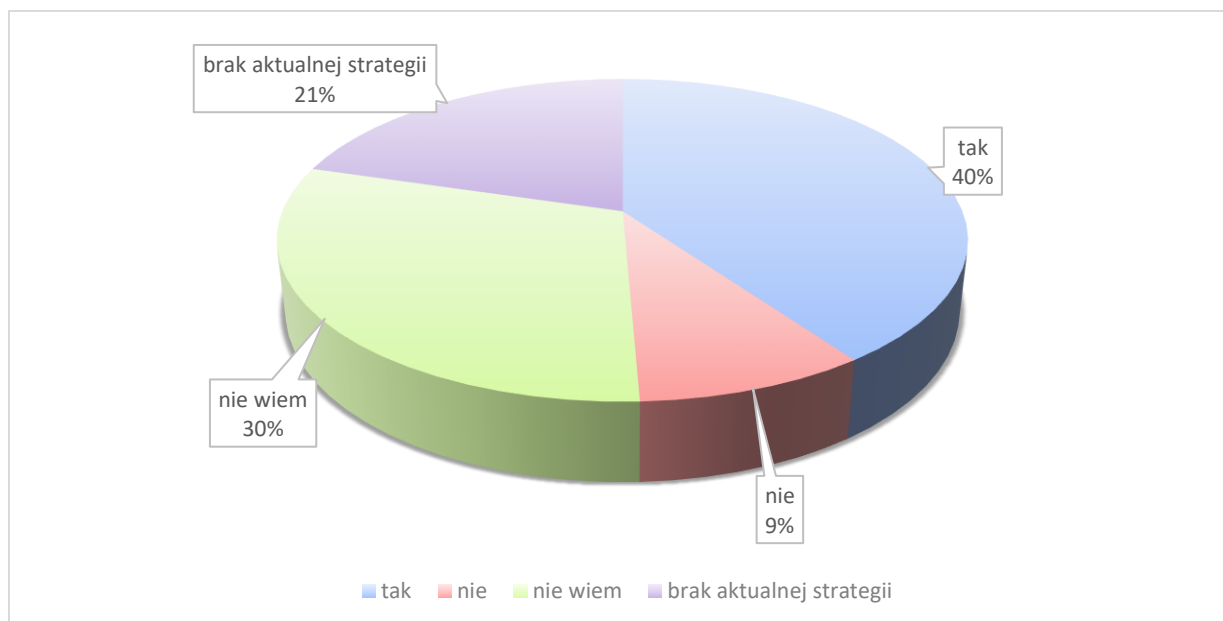
Strategia Rozwoju Lokalnego

Strategia Rozwoju Lokalnego (SRL) to podstawowy dokument na szczeblu lokalnym, w obrębie którego zostają zaplanowane główne płaszczyzny rozwoju gospodarczego, społecznego oraz zmian w środowisku naturalnym. Ponieważ ekonomia społeczna, jak sama nazwa wskazuje, integruje obszar społeczny i ekonomiczny, można zakładać, iż zostanie włączona w planowanie rozwoju lokalnego również w tym dokumencie strategicznym.

Dlatego też co roku pytamy małopolskie gminy i powiaty czy w obowiązującej w danym roku strategii przewidziano współpracę z PES w konkretnych przedsięwzięciach na rzecz rozwoju gminy czy powiatu.

W przypadku SRL nieco mniej badanych gmin i powiatów przewidziało współpracę z PES w przedsięwzięciach na rzecz rozwoju JST niż w przypadku strategii rozwiązywania problemów społecznych – 40% badanych JST. Duży odsetek, bo blisko 1/3 osób odpowiedzialnych za współpracę z organizacjami społecznymi nie ma wiedzy na temat interesujących nas zapisów w strategii, a blisko co dziesiąty respondent wie, że takich zapisów brakuje.

Wykres 10. Odsetek JST posiadających zapisy o współpracy z PES w konkretnych przedsięwzięciach na rzecz rozwoju gminy w strategiach rozwoju lokalnego.

N = 152

Relatywnie najczęściej zapisy przewidujące współpracę z PES w konkretnych przedsięwzięciach na rzecz rozwoju lokalnego miały w 2022 r. gminy miejskie (6 z 13), powiaty (7 z 15) oraz gminy wiejskie w 41%. Najrzadziej tego typu zapisy znalazły się w gminach miejsko-wiejskich – w 34%. Dosyć znaczne odsetki pracowników w gminach (każdego typu), oscylujące wokół 30 %, nie wiedziały czy zapisy o włączeniu PES w lokalny rozwój mieszczą się w SRL.

Warto zwrócić uwagę, że ok. 1/3 powiatów i gmin miejsko-wiejskich nie posiadało w 2022 r. aktualnej strategii rozwoju lokalnego. Można zatem założyć, że w 2023 r. duża grupa JST będzie pracowała nad swoją strategią rozwoju lokalnego.

Tabela 5. Zależność między typem JST, a posiadaniem zapisów o współpracy z PES w konkretnych przedsięwzięciach na rzecz rozwoju gminy w strategiach rozwoju lokalnego.

Czy istniały zapisy o współpracy z PES w SRL	Gmina wiejska		Gmina miejska		Gmina miejsko-wiejska		Powiat	
	Liczebność	% z N w kolumnie	Liczebność	% z N w kolumnie	Liczebność	% z N w kolumnie	Liczebność	% z N w kolumnie
tak	36	40,9%	6	46,2%	12	34,3%	7	43,8%
nie	10	11,4%	2	15,4%	0	0,0%	2	12,5%
nie wiem	29	33,0%	3	23,1%	12	34,3%	2	12,5%
brak aktualnej strategii	13	14,8%	2	15,4%	11	31,4%	5	31,3%

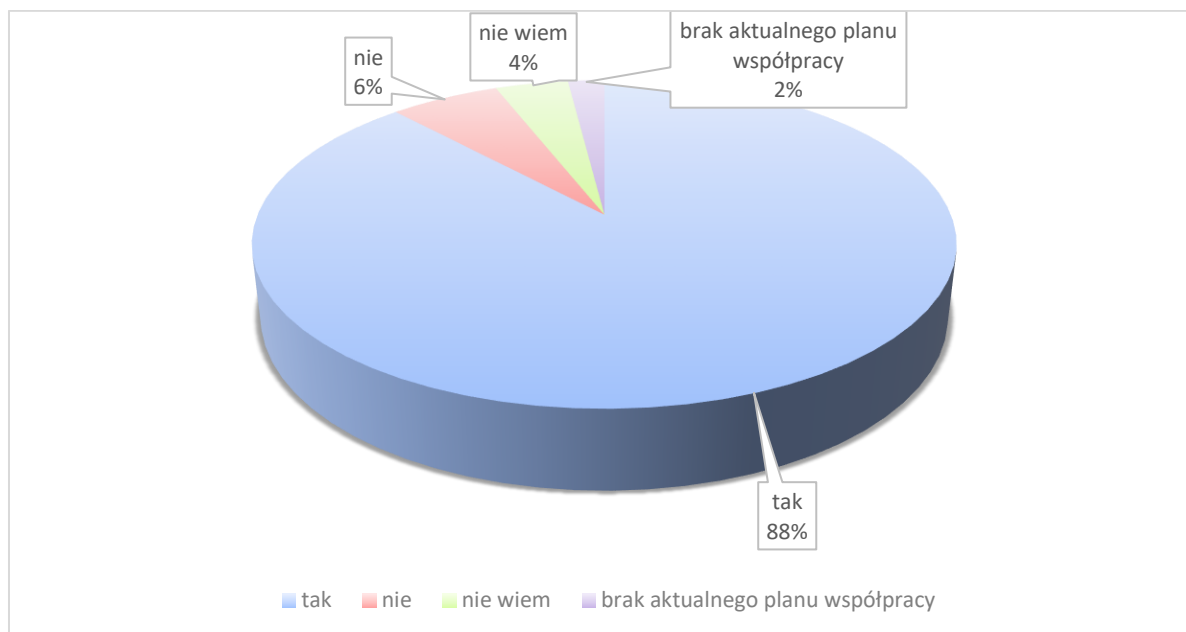
Roczny program współpracy z organizacjami pozarządowymi

Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie nakłada na jednostki samorządu terytorialnego obowiązek tworzenia programów współpracy z organizacjami pozarządowymi. Powinien on dotyczyć szerokiego spektrum organizacji (nie tylko stowarzyszeń i fundacji), uwzględniać różnorodne formy współpracy samorządu z organizacjami (finansowe i niefinansowe) i powstawać w trybie konsultacji społecznych. Tworzenie tego dokumentu ma zatem szansę stać się elementem nawiązywania współpracy między lokalnie działającymi podmiotami ekonomii społecznej, a gminą czy powiatem.

Z punktu widzenia stymulowania rozwoju podmiotów ekonomii społecznej w wymiarze lokalnym ważne było zdobycie informacji czy w rocznych programach współpracy przewidziano działania wspierające rozwój istniejących w gminie/powiecie PES (poprzez wsparcie finansowe i/lub pozafinansowe). Jak co roku, zdecydowana większość respondentów udzieliła na to pytanie odpowiedzi twierdzącej (88% JST); 6% samorządów zadeklarowało brak przewidzianych w programie działań wspierających PES (6 gmin wiejskich, 2 gminy miejsko-wiejskie i 1 powiat), 3 gminy nie posiadały w 2022 r. programu

współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi PES, a 6 respondentów nie miało wiedzy na ten temat.

Wykres 11. Odsetek JST posiadających zapisy o wsparciu PES w programach współpracy z NGO w 2022 r.

N = 151

Tabela 6. Zależność między typem JST, a posiadaniem zapisów o wsparciu PES w RPW.

Czy istniały zapisy o wsparciu rozwoju PES	Gmina wiejska		Gmina miejska		Gmina miejsko-wiejska		Powiat	
	Liczebność	% z N w kolumnie	Liczebność	% z N w kolumnie	Liczebność	% z N w kolumnie	Liczebność	% z N w kolumnie
tak	75	85,2%	12	92,3%	31	91,2%	15	93,8%
nie	6	6,8%	0	0,0%	2	5,9%	1	6,3%
wiem	5	5,7%	1	7,7%	0	0,0%	0	0,0%
brak aktualnego programu	2	2,3%	0	0,0%	1	2,9%	0	0,0%

Jakimi kwotami dysponują gminy i powiaty w rocznych programach współpracy z NGO i innymi PES? Informacje o środkach przeznaczonych na współpracę finansową (głównie powierzenie i zlecenie zadań) mówią wiele o postrzeganiu PES jako partnera w realizacji zadań publicznych, z drugiej strony pozwalają uzyskać obraz, na ile środki samorządowe wydatkowane w trybie ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie mogą być solidnym źródłem finansowania działalności lokalnych organizacji.

W sumie, w 74% małopolskich gmin i powiatów (149 które odpowiedziały na to pytanie) łączna suma środków finansowych przeznaczonych na współpracę z organizacjami społecznymi wyniosła 240.831.484 złotych.

Włączając wszystkie przypadki do analizy otrzymaliśmy informację, że średnia kwota w budżetach małopolskich gmin i powiatów przeznaczona na realizację rocznych programów współpracy wynosiła w 2022 r. 1,62 mln zł, mediana 200 tysięcy złotych.

Tabela 7. Statystyki opisowe dotyczące wysokości budżetów na współpracę z PES w rocznych programach współpracy.

N	149
Średnia	1 616 318,68
Mediana	200 000,00
Dominanta	200 000
Minimum	0
Maksimum	110 502 336
Suma	240 831 484

Jednak bliższa analiza statystyk przynosi ważną informację, że w badanej próbie znalazły się przypadki bardzo mocno zniekształcające ww. statystyki opisowe, zwłaszcza średnią (w próbie znalazło się 5 JST przeznaczających niewspółmiernie dużo środków na realizację programu, ale i 6 gmin, które nie przeznaczyły żadnych środków lub do 100 zł). W sumie, po usunięciu z analizy ww. 11 przypadków średnia obniżyła się do 536 tys. złotych, mediana i dominanta pozostały bez zmian (200 tys. zł)

Małopolskie JST są bardzo zróżnicowane w podejściu do budżetowania zadań zleczanych sektorowi ekonomii społecznej o czym świadczą powyższe statystyki i jeszcze jeden parametr - odchylenie standardowe, czyli rozproszenie wartości wokół średniej. Odchylenie standardowe pozostaje na bardzo wysokim poziomie również po usunięciu przypadków odstających (ma wartość blisko dwukrotnej wartości średniej).

Tabela 8. Statystyki opisowe dotyczące wysokości budżetów na współpracę z PES w rocznych programach współpracy (bez przypadków odstających).

Kwota środków finansowych przeznaczonych na współpracę z NGO w 2022 r. (bez 11 ⁴ przypadków odstających)	
N	138
Średnia	535 729.96
Mediana	200 000.00
Dominanta	200 000
Odchylenie standardowe	914 034.605
Minimum	555
Maksimum	5 471 074

Najwięcej środków finansowych z przeznaczeniem na współpracę z organizacjami społecznymi w 2022 r. zaplanowały gminy miejskie (blisko 30-tokrotnie większe od przeciętnego budżetu gmin wiejskich). Na drugim miejscu plasują się powiaty ze średnim budżetem ponad 1,9 mln zł.; gminy miejsko-wiejskie dysponowały budżetem 3,8 razy większym od gmin wiejskich (1,4 mln zł.) natomiast gminy wiejskie, do których się wcześniej odnoszono przeznaczały na współpracę z PES średnio 368,8 tys. zł.

⁴ 6 dolnych przypadków (do 100 zł, w tym 4 z budżetem równym 0) i 5 górnych przypadków (pow. 7 mln).

Tabela 9. Średnie kwoty w budżetach JST przeznaczone na współpracę z PES w 2022 r. w zależności od typu jednostki

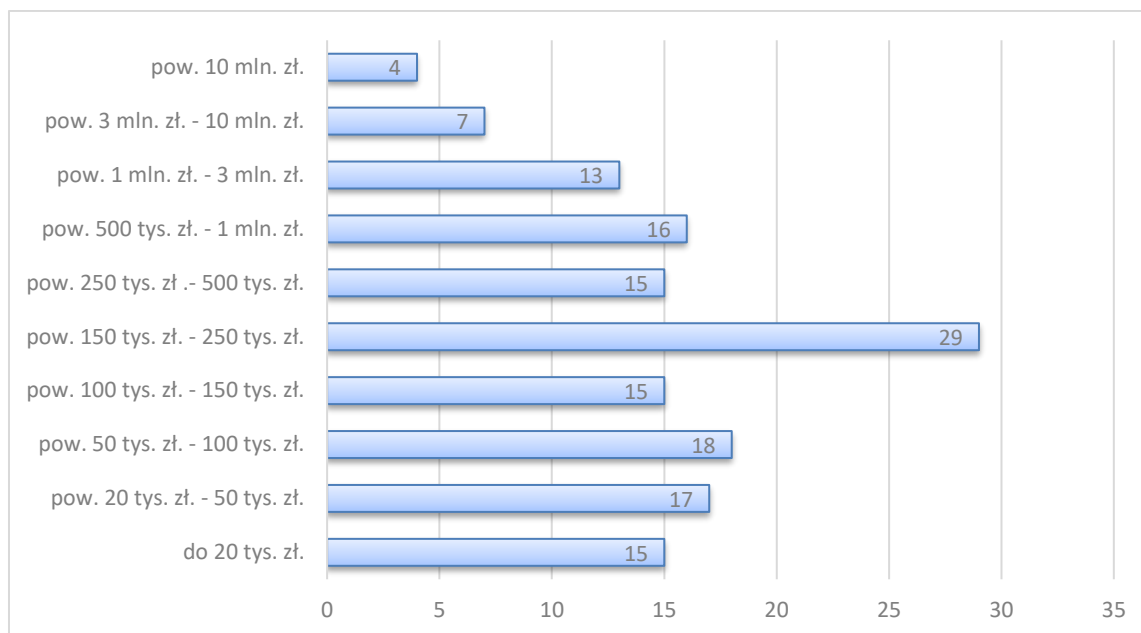
Kwota środków finansowych przeznaczonych na współpracę w 2022 r. ⁵	Gmina wiejska	Gmina miejska	Gmina miejsko-wiejska	Powiat
	Średnia	Średnia	Średnia	Średnia
	368 800	10 870 516	1 401 618	1 915 293

Po rekodowaniu zmiennej ilościowej – wysokość budżetu przeznaczonego na realizację rocznego programu współpracy - na zmienną przedziałową, otrzymujemy wiele mówiący obraz tego, jak różnią się między sobą JST w zakresie planowania i wydatkowania środków finansowych na współpracę z PES. Do analizy zostały włączone wszystkie obserwacje, również przypadki odstające.

Do 150 tys. zł. na współpracę z PES miało zaplanowane środki blisko 44% badanych JST (cztery dole przedziały). Najliczniejszą grupę JST w ogóle badanych stanowią te, które zaplanowały w rocznych programach kwoty pow. 150 tys. zł do 250 tys. zł (blisko 20 %). Budżetem powyżej 500 tys. zł. dysponowało 27% badanych JST. Warto zwrócić uwagę na 12 JST (7,5%), które przewidziały na finansowanie zadań pożytku publicznego realizowanych przez PES powyżej 3 mln. zł. O wspomnianym wyżej, dużym zróżnicowaniu świadczy fakt, że 15 JST zaplanowało na współpracę z PES do 20 tys. zł., czyli budżet pozwalający na sfinansowanie 1-2 lokalnych przedsięwzięć.

⁵ N = 149, co stanowi pełną próbę

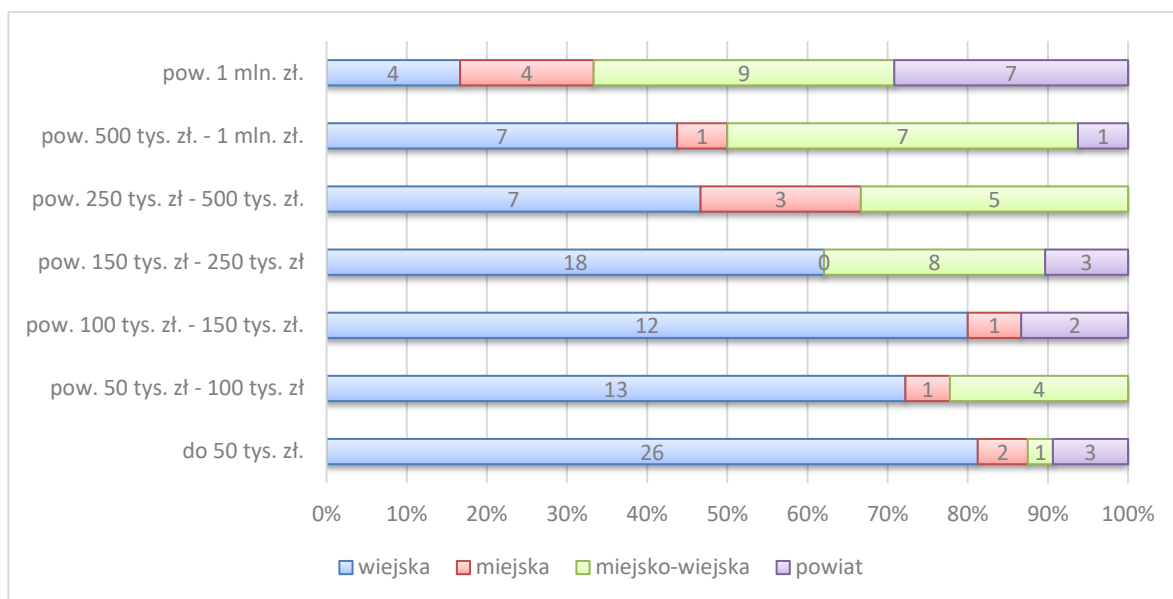
Wykres 12. Budżety JST przeznaczone na współpracę z PES w 2022 r. w podziale na kategorie.

N = 149

Analizując różnice między budżetem na realizację rocznych planów współpracy z NGO a typem JST, dostrzec można, że w obrębie poszczególnych przedziałów finansowych znajdują się wszystkie rodzaje samorządów, przy czym w górnym przedziale (pow. 1 mln. zł.) znajduje się relatywnie dużo powiatów (7 z 16), gmin miejskich (1/3 wszystkich) oraz 26% gmin miejsko-wiejskich. W przedziale najniższym – do 50 tys. zł. sytuacja wygląda zgoła inaczej – znajdują się w nim głównie gminy wiejskie, ale również 2 gminy miejskie, 3 powiaty i 1 gmina miejsko-wiejska.

Wykres 13. Zależność między typem JST a przedziałem kwot przeznaczonych na realizację programów współpracy z NGO w 2022 r.

N = 149

III. Inicjatywa lokalna, fundusz sołecki, budżet obywatelski oraz klauzule społeczne w zamówieniach publicznych

Inicjatywa lokalna

Inicjatywa lokalna to forma współpracy jednostek samorządu terytorialnego z ich mieszkańcami, w celu wspólnego realizowania zadania publicznego na rzecz społeczności lokalnej (art. 2 pkt. 4 Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie). Co ważne, mieszkańcy mogą ją realizować bezpośrednio lub za pośrednictwem organizacji pozarządowych. Inicjatywa lokalna jest zatem zupełnie czym innym niż zlecenie zadania publicznego do realizacji mieszkańcom/organizacjom pozarządowym – w tym przypadku to gmina i mieszkańcy są współrealizatorami zadania publicznego. Dokumentem, w którym mogą zostać ujęte zapisy odnośnie realizacji inicjatywy lokalnej jest roczny i/lub wieloletni program współpracy z organizacjami pozarządowymi.

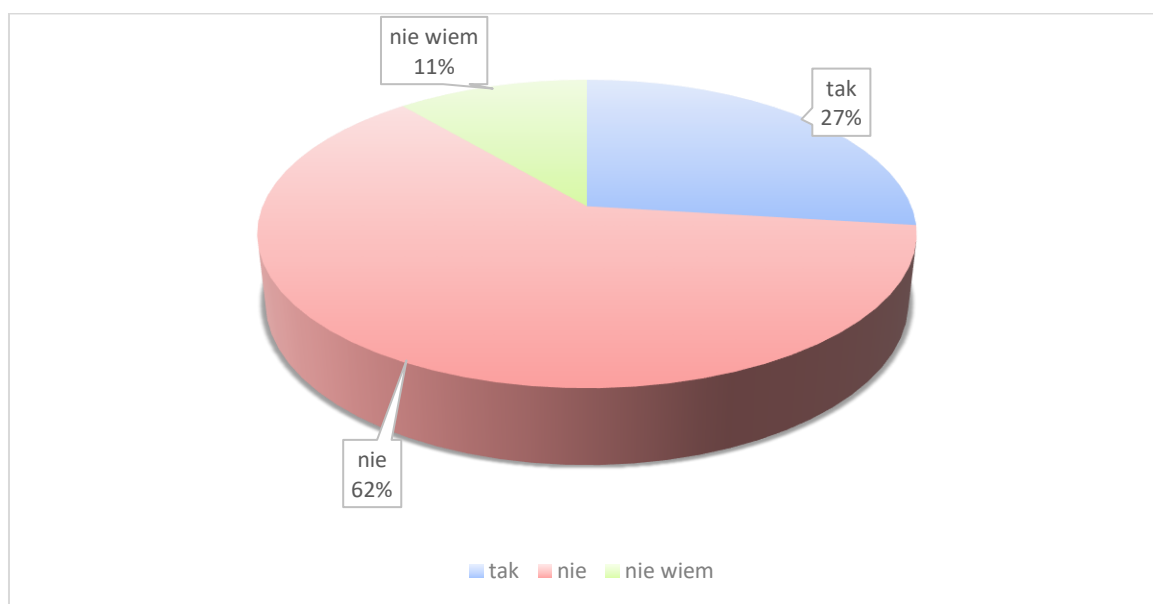
Wskaźnikiem, który może świadczyć o otwartości samorządu na organizowanie inicjatywy lokalnej jest pytanie o zabezpieczenie środków finansowych na omawianą formę

współpracy z mieszkańcami. Choć z drugiej strony należy pamiętać, że JST może „trzymać” środki w budżetach poszczególnych komórek i jednostek organizacyjnych bez wydzielenia ich specjalnie na ten cel. Podejście takie oznacza, że wydatki danej jednostki będą mogły być przeznaczone również na realizację inicjatywy lokalnej, jeżeli zostanie ona zgłoszona.

Z badań prowadzonych od dziesięciu lat wynika, że samorządy w małym stopniu korzystają z tej pierwszej opcji – wydzielenia środków specjalnie na inicjatywę lokalną – zrobiło tak 27% samorządów, 62% JST nie zabezpieczyło środków na ten cel, a 11% JST nie ma wiedzy na ten temat.

Relatywnie najczęściej zabezpieczenie środków na interesującą nas inicjatywę zrobiły gminy miejskie (5 z 13), a najrzadziej powiaty (3 z 16); wśród gmin wiejskich i miejsko-wiejskich środki przewidziała co czwarta gmina.

Wykres 14. Odsetek JST, które zabezpieczyły środki finansowe na inicjatywę lokalną.

N = 152

Tabela 10. Zależność między typem JST, a zabezpieczeniem środków finansowych na inicjatywę lokalną.

Czy zabezpieczono środki w budżecie na realizację inicjatywy lokalnej	Gmina wiejska		Gmina miejska		Gmina miejsko-wiejska		Powiat	
	Liczebność	% z N w kolumnie	Liczebność	% z N w kolumnie	Liczebność	% z N w kolumnie	Liczebność	% z N w kolumnie
tak	25	28,1%	5	38,5%	8	23,5%	3	18,8%
nie	54	60,7%	7	53,8%	21	61,8%	12	75,0%
nie wiem	10	11,2%	1	7,7%	5	14,7%	1	6,3%

Z 41 JST, które zabezpieczyły środki na inicjatywę lokalną do 10 wpłynęło 1 wniosek na jej realizację, do kolejnych 12 więcej niż 1 wniosek; w pozostałych wypadkach żadna inicjatywa nie została zgłoszona lub pracownicy nie mają wiedzy na ten temat.

Wyniki pokazują, że inicjatywa lokalna jest rzadko stosowanym instrumentem w małopolskich samorządach, trudno jednak powiedzieć czy powodem tego jest małe zainteresowanie mieszkańców i organizacji tym instrumentem, czy brak zainteresowania samorządu wspieraniem tego typu aktywności.

Fundusz sołecki

W Polsce podstawą dla funkcjonowania funduszy sołeckich jest Ustawa o funduszu sołeckim z 20 lutego 2009 roku. Fundusz ten zasilany jest ze środków budżetowych gmin i służy realizacji zadań mających na celu poprawę warunków życia mieszkańców. Warto zaznaczyć, że dla części wydatków płynących z funduszu sołeckiego gminom przysługuje

zwrot z budżetu państwa w formie dotacji celowej oraz dodać, że powiaty nie dysponują funduszami sołeckimi.

W 2022 r. odsetek gmin, które zabezpieczyły środki finansowe na realizację funduszu sołeckiego wynosił 61%; podobny odsetek utrzymuje się od kilku lat. 28% gmin nie przewidziało odrębnej puli na realizację działań w ramach funduszu sołeckiego, a 11% respondentów nie posiadało wiedzy na ten temat. Największe zainteresowanie funduszem sołeckim, mierzone deklaracją o zabezpieczeniu środków finansowych na ich realizację, było w gminach miejsko-wiejskich (blisko 80% tego typu gmin). Na drugim miejscu znajdują się gminy wiejskie (60% z nich przewidziało środki na fundusz sołeczki). W tegorocznej edycji 6 z 13 gmin miejskich zorganizowała fundusze dzielnicowe (miejskie odpowiedniki sołectw).

Wykres 15. Odsetek gmin, które zarezerwowały środki na realizację funduszu sołeckiego.

N = 140

Budżet obywatelski

Budżet obywatelski, nazywany również partycypacyjnym to proces, w którym mieszkańcy w bezpośrednim głosowaniu decydują o przeznaczeniu wydzielonej części budżetu JST. Zadania wybrane w ramach budżetu obywatelskiego zostają uwzględnione w uchwale budżetowej gminy. Rada gminy w toku prac nad projektem uchwały budżetowej nie może usuwać lub zmieniać w stopniu istotnym zadań wybranych w ramach budżetu

obywatelskiego. Budżet obywatelski jest traktowany jako szczególna formuła konsultacji społecznych ujętych w art. 5a Ustawy o samorządzie gminnym oraz art. 3d Ustawy o samorządzie powiatowym.

W 2022 r. na organizację budżetu obywatelskiego zdecydowało się 6% badanych (10 JST). Zdecydowana większość JST (78%) nie planowała realizacji takiego przedsięwzięcia, a 16% nie posiadała wiedzy na interesujący nas temat.

Budżet obywatelski w 2022 r. zaplanowały 3 gminy miejskie, 5 miejsko-wiejskich, 1 powiat i 1 gmina wiejska. Przypomnijmy jeszcze, że realizacja budżetu obywatelskiego powiązana jest z wysokością budżetu przeznaczanego na realizację rocznego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi (omawiany instrument, poza 1 przypadkiem, zaplanowały samorzady o budżetach pow. 500 tys. zł.).

Wykres 16. Odsetek JST, które zabezpieczyły środki finansowe na organizację budżetu obywatelskiego w 2022r.

N = 152

Klauzule społeczne

Klauzule społeczne to wyłączenia od ogólnych zasad zamówień publicznych, do których muszą stosować się wszystkie organy administracji rządowej i samorządowej, stosowane ze względu na istotne cele społeczne.

W 2022 roku w Małopolsce tylko 18 JST zdecydowało się na wprowadzenie zapisów o klauzuli społecznej do dokumentacji przetargowej, co stanowi 12 % gmin i powiatów, które odpowiedziały na to pytanie. W tym roku relatywnie najczęściej klauzule zastosowały gminy miejskie – 3 z 13 oraz gminy miejsko-wiejskie - 20%.

Wykres 17. Odsetek JST, które w 2022 r. zastosowały klauzule społeczne.

N= 152

W 14 z 18 JST, które wprowadziły zapisy dotyczące klauzul społecznych, udało się wyłonić wykonawcę, a zlecenia dotyczyły:

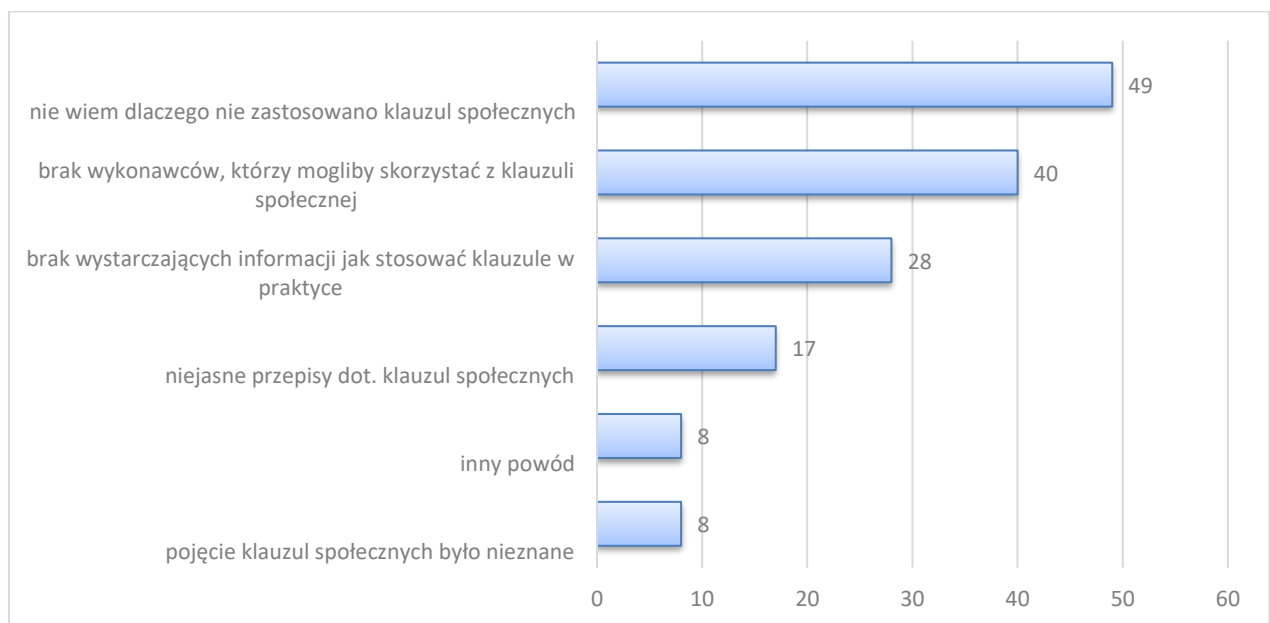
- umów o wykonanie szeroko rozumianych robót budowlanych, modernizacyjnych i adaptacyjnych,
- przewozu osób z niepełnosprawnością na terenie gminy,
- cateringu, dożywiania,
- opieki nad osobami zależnymi,
- zadań z zakresu wspierania i upowszechniania kultury fizycznej.

Na pytanie o powody nie zastosowania klauzul społecznych najczęściej wybieraną odpowiedzią była „nie wiem dlaczego nie zastosowano klauzuli społecznej” (49 JST). Poza tym ranking powodów w 2022 r. układał się następująco:

- brak wykonawców mogących skorzystać z klauzuli społecznej (40 wskazań),
- brak wiedzy jak w praktyce zastosować klauzule społeczne (28 wskazań),

- niejasne przepisy prawne dotyczące stosowania klauzul społecznych/ obawy przed złą interpretacją przepisów (17 wskazań),
- brak wiedzy na temat klauzul społecznych – „pojęcie nie jest nam znane” (8 wskazań).
- Inny powód (8 wskazań, które w dużej części powielają odpowiedzi z kafeterii. Dodatkowo wskazywano na brak porozumienia w tym temacie z jednostką merytoryczną zajmującą się zamówieniami publicznymi).

Wykres 18. Ranking powodów, dla których nie zostały zastosowane klauzule społeczne w 2022 r.

N = 134. Odpowiedzi nie sumują się do N, gdyż można było wybrać więcej niż jedną odpowiedź.

Wszystkie typy samorządów lokalnych wskazywały jako najczęstszy powód niestosowania klauzul społecznych (poza odpowiedzią „nie wiem”) brak wykonawców mogących z nich skorzystać. Na brak wiedzy nt. klauzul społecznych wskazało relatywnie dużo powiatów (5 z 18).

Tabela 11. Zależność między typem JST a powodami nie zastosowania klauzul społecznych w 2022r.

	Gmina wiejska		Gmina miejska		Gmina miejsko-wiejska		Powiat	
	Liczebność	% z N w kolumnie	Liczebność	% z N w kolumnie	Liczebność	% z N w kolumnie	Liczebność	% z N w kolumnie
KS są nam nieznane	5	6,1%	1	10,0%	2	7,1%	0	0,0%
Brak wiedzy	16	19,5%	1	10,0%	7	25,0%	5	38,5%
Brak wykonawców	29	35,4%	3	30,0%	6	21,4%	5	38,5%
Niejasne przepisy	9	11,0%	0	0,0%	6	21,4%	2	15,4%
Nie wiem	34	41,5%	3	30,0%	11	39,3%	5	38,5%
Inne	3	3,7%	2	20,0%	2	7,1%	1	7,7%

Spis tabel i wykresów

Tabele

Tabela 1. Zależność między typem JST a obszarami współpracy z PES w 2022 r.	16
Tabela 2. Typ samorządu a rodzaje stosowanych form współpracy.....	20
Tabela 3. Zależność między typem JST a dostępnością PES świadczących usługi społeczne.	23
Tabela 4. Zależność między typem JST, a posiadaniem zapisów o współpracy z PES przy rozwiązywaniu problemów społecznych w SRPS.	27
Tabela 5. Zależność między typem JST, a posiadaniem zapisów o współpracy z PES w konkretnych przedsięwzięciach na rzecz rozwoju gminy w strategiach rozwoju lokalnego.....	30
Tabela 6. Zależność między typem JST, a posiadaniem zapisów o wsparciu PES w RPW.	31
Tabela 7. Statystyki opisowe dotyczące wysokości budżetów na współpracę z PES w rocznych programach współpracy.....	32
Tabela 8. Statystyki opisowe dotyczące wysokości budżetów na współpracę z PES w rocznych programach współpracy (bez przypadków odstających).	33
Tabela 9. Średnie kwoty w budżetach JST przeznaczone na współpracę z PES w 2022 r. w zależności od typu jednostki.....	34
Tabela 10. Zależność między typem JST, a zabezpieczeniem środków finansowych na inicjatywę lokalną.	38
Tabela 11. Zależność między typem JST a powodami nie zastosowania klauzul społecznych w 2022r.	43

Wykresy

Wykres 1. Struktura JST biorących udział w badaniu.....	11
Wykres 2. Stanowisko pełnomocnika ds. organizacji pozarządowych w badanych JST.	12
Wykres 3. Obszary współpracy JST z PES w 2022 r.	14
Wykres 4. Obszary współpracy, na które wydatkowano najwięcej pieniędzy w 2022 r.....	17
Wykres 5. Formy współpracy JST z PES w 2022r.	19
Wykres 6. Potencjał PES do świadczenia usług społecznych - występowanie na terenie badanych JST.	23
Wykres 7. Podmioty ekonomii społecznej, z którymi JST nie podjęła współpracy w 2022r.	25
Wykres 8. Podmioty, z którymi JST współpracowały w 2022 r. najczęściej i były zadowolone z efektów tej współpracy.	26
Wykres 9. Odsetek JST posiadających zapisy o ES w SRPS w 2022 r.	27

Wykres 10. Odsetek JST posiadających zapisy o współpracy z PES w konkretnych przedsięwzięciach na rzecz rozwoju gminy w strategiach rozwoju lokalnego.....	29
Wykres 11. Odsetek JST posiadających zapisy o wsparciu PES w programach współpracy z NGO w 2022 r.	31
Wykres 12. Budżety JST przeznaczone na współpracę z PES w 2022 r. w podziale na kategorie.....	35
Wykres 13. Zależność między typem JST a przedziałem kwot przeznaczonych na realizację programów współpracy z NGO w 2022 r.	36
Wykres 14. Odsetek JST, które zabezpieczyły środki finansowe na inicjatywę lokalną.....	37
Wykres 15. Odsetek gmin, które zarezerwowały środki na realizację funduszu sołectkiego.	39
Wykres 16. Odsetek JST, które zabezpieczyły środki finansowe na organizację budżetu obywatelskiego w 2022r.....	40
Wykres 17. Odsetek JST, które w 2022 r. zastosowały klauzule społeczne.	41
Wykres 18. Ranking powodów, dla których nie zostały zastosowane klauzule społeczne w 2022 r....	42

Wzór kwestionariusza ankiety

Wprowadzenie do ankiety

Dziękujemy, że zgodził(a) się Pan(i) na udział w badaniach jednostek samorządu terytorialnego w województwie małopolskim. Badanie realizowane jest cyklicznie przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie w ramach projektu Małopolski Ośrodek Koordynacji Ekonomii Społecznej. Celem badania jest zdobycie informacji na temat współpracy jednostek samorządu terytorialnego z podmiotami ekonomii społecznej za rok 2022. Raport z badań dostępny będzie na stronie www.monitoring.es.malopolska.pl w części „Raporty z badań”.

Wypełnienie ankiety trwa około 10 minut i składa się z dwóch części. Pierwsza część (bloki "Współpraca z PES i Działania JST" oraz "Strategia JST") dotyczy współpracy z podmiotami ekonomii społecznej i jest kierowane do osoby pełniącej funkcję pełnomocnika ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi. Druga część (blok "Zamówienia publiczne") kierowana jest do osoby odpowiedzialnej za zamówienia publiczne w Państwa jednostce. Każda z osób może wypełniać ankietę korzystając z jednego, przesłanego w mailu do Państwa, linka.

W każdej chwili można także przerwać wypełnianie ankiety i powrócić do niej później (dotychczasowe odpowiedzi zostaną zapisane). Aby powrócić do ankiety wystarczy kliknąć ponownie na link, który otrzymali Państwo w mailu.

Wszystkim uczestnikom badania gwarantujemy pełną poufność, prosząc w zamian o szczerą odpowiedź. Licząc na Pana(i) życzliwość i współpracę, z góry dziękujemy za udział w badaniu.

W razie niejasności lub pytań dotyczących ankiety prosimy o kontakt z p. Martą Bohdziewicz-Lulewicz: mlulewicz@rops.krakow.pl), tel.: (12) 422 06 36 w. 26

Współpraca z PES i działania JST

1. Kto w urzędzie gminy/starostwie zajmuje się współpracą z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami wymienionymi w art.3 ust. 3 Ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie?
  - a) pełnomocnik ds. organizacji pozarządowych
  - b) inny pracownik (proszę podać nazwę stanowiska.....)
2. Proszę zaznaczyć jaki typ samorządowej jednostki terytorialnej Państwo reprezentują:
  - a) gmina wiejska
  - b) gmina miejska
  - c) gmina miejsko-wiejska
  - d) powiat
3. Czy w roku 2022 współpracowali Państwo z przynajmniej jednym podmiotem ekonomii społecznej (PES)*?
  - a) tak ---proszę przejść do pytania nr. 5
  - b) nie - ---proszę przejść do pytania nr. 9

* podmioty ekonomii społecznej (PES) to:

- kluby sportowe,
- stowarzyszenia (poza klubami sportowymi),
- fundacje,
- stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego,
- organizacje kościelne i związki wyznaniowe,
- zakłady aktywności zawodowej,
- centra integracji społecznej,
- kluby integracji społecznej,
- warsztaty terapii zajęciowej,
- spółdzielnie socjalne,
- spółki non profit w myśl art. 3 ust 3 pkt 4 Ustawy po pożytku publicznym i o wolontariacie
- ochotnicza straż pożarna.

4. Jakie były główne przyczyny braku współpracy z podmiotami ekonomii społecznej (PES) w roku 2022? Można zaznaczyć kilka odpowiedzi.
- a) brak PES na terenie gminy
  - b) brak potencjału PES do współpracy
  - c) niechęć do współpracy po stronie PES
  - d) brak działań/możliwości współpracy z PES po stronie JST
  - e) inne przyczyny, jakie .....
5. W jakich obszarach współpracowali Państwo z PES w 2022 roku? Można zaznaczyć kilka odpowiedzi.
- a) kultura i sztuka
  - b) sport, turystyka, rekreacja
  - c) edukacja i wychowanie
  - d) ochrona zdrowia
  - e) pomoc społeczna i socjalna
  - f) ochrona środowiska
  - g) rynek pracy, aktywizacja zawodowa
  - h) animowanie działań wspólnot lokalnych, działania sąsiedzkie
  - i) w innym obszarze, jakim? .....
6. Jeśli zaznaczono więcej niż jeden obszar:
Na który obszar współpracy przeznaczono najwięcej środków finansowych?
7. Biorąc pod uwagę rok 2022, proszę zaznaczyć te formy współpracy z PES, które Państwo realizowali:
- a) Powierzenie PES wykonania zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji
  - b) Wspieranie PES w wykonaniu zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji
  - c) Wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności
  - d) Konsultacje z PES projektów aktów normatywnych dotyczących sfery zadań pożytku publicznego
  - e) Utworzenie/kontynuowanie prac wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym, złożonych z przedstawicieli PES oraz przedstawicieli właściwych organów administracji publicznej

- f) Umowy partnerstwa w celu wspólnej realizacji projektów
  - g) Udzielenie wsparcia lokalowego na preferencyjnych warunkach (np. użytkowanie, najem, lub dzierżawa w drodze bezprzetargowej lub po cenach niższych niż rynkowe)
  - h) Udzielanie pożyczek, gwarancji, poręczeń podmiotom ekonomii społecznej na realizację zadań w sferze pożytku publicznego
  - i) Współpraca z PES w formie regrantingu
  - j) Wsparcie organizacyjno-merytoryczne dla podmiotów ekonomii społecznej (np. Punkt poradnictwa dla NGO)
  - k) inne, jakie...
8. Czy są Państwo raczej zadowoleni czy też raczej niezadowoleni z efektów współpracy z podmiotami ekonomii społecznej, z którymi współpracowała Państwa organizacja w 2022 roku? Jeżeli w roku 2022 nie współpracowano z danym typem podmiotów - proszę zaznaczyć "nie współpracowaliśmy"
- a) kluby sportowe
  - b) stowarzyszenia (poza klubami sportowymi)
  - c) fundacje
  - d) stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego
  - e) organizacje kościelne i związki wyznaniowe
  - f) zakłady aktywności zawodowej
  - g) centra integracji społecznej
  - h) kluby integracji społecznej
  - i) warsztaty terapii zajęciowej
  - j) spółdzielnie socjalne
  - k) spółki non-profit w myśl art. 3 ust 3 pkt 4 Ustawy po pożytku publicznym i o wolontariacie
  - l) ochotnicze straże pożarne
  - m) ośrodki wsparcia ekonomii społecznej*

* ośrodek wsparcia ekonomii społecznej jest to organizacja świadcząca wsparcie dla wspólnot lokalnych, w tym gmin oraz osób i organizacji zamierzających powołać podmiot ekonomii społecznej, np. klub integracji społecznej lub spółdzielnię socjalną.

Strategia JST

9. Czy w Państwa Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych obowiązującej w roku 2022 przewidziano współpracę z PES w rozwiązywaniu konkretnych problemów społecznych?
- a) tak
  - b) nie
  - c) nie wiem
  - d) nie mamy aktualnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
10. Czy w Państwa STRATEGII ROZWOJU LOKALNEGO obowiązującej w roku 2022 przewidziano współpracę z PES w konkretnych przedsięwzięciach na rzecz rozwoju Gminy/Powiatu?
- a) tak
  - b) nie
  - c) nie wiem
  - d) nie posiadaliśmy w 2022 roku strategii rozwoju lokalnego
11. Czy w Państwa rocznym programie współpracy z organizacjami pozarządowymi obowiązującym w roku 2022 przewidziane zostały działania wspierające rozwój istniejących w gminie/powiecie PES (poprzez wsparcie finansowe i/lub pozafinansowe)?
- a) tak
  - b) nie
  - c) nie wiem
  - d) nie opracowaliśmy w 2022 roku rocznego programu współpracy
12. Jaką łączną kwotę środków finansowych przewidzieli Państwo w roku 2022 na realizację rocznego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.
13. Proszę o zaznaczenie czy w Państwa gminie/powiecie w roku 2022 funkcjonowały PES, które realizowały działania z zakresu usług użyteczności publicznej wymienionych poniżej?
- a) usługi opiekuńcze nad osobami zależnymi (np. dzieci, osoby starsze)

- b) usługi edukacyjne (np. organizacja kursów, szkoleń, prelekcji)
- c) organizacja czasu wolnego (m.in. dla dzieci i osób starszych)
- d) działania na rzecz bezpieczeństwa (m.in. gaszenie pożarów, ratownictwo)
- e) wsparcie specjalistyczne (m.in. psychologiczne, prawne)
- f) poradnictwo i opieka medyczna
- g) dożywanie osób w trudnej sytuacji życiowej (np. klientów OPS)
- h) usługi w zakresie kultury, sztuki, tradycji
- i) rozwój przedsiębiorczości lokalnej (np. poprzez wsparcie produktów wytwarzanych lokalnie przez mieszkańców)
- j) inne, jakie...

14. Czy w budżecie gminy/powiatu w roku 2022 zabezpieczono środki finansowe na realizację inicjatyw lokalnych w rozumieniu art. 19 b Ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie?

- a) tak
- b) nie
- c) nie wiem

15. Czy w roku 2022 w Państwa Gminie/Starostwie złożony został przynajmniej jeden wniosek o realizację inicjatywy lokalnej w rozumieniu art. 19 b Ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie?

- a) tak, jeden
- b) tak, więcej niż jeden
- c) nie
- d) nie wiem

16. Czy w budżecie gminy w 2022 roku zabezpieczono środki finansowe na realizację funduszy sołectkich/dzielnicowych/osiedlowych?

- a) tak
- b) nie
- c) nie wiem
- d) nie dotyczy (powiat)

17. Czy w budżecie gminy/powiatu zabezpieczono środki finansowe na realizację budżetu obywatelskiego?

- a) tak

- b) nie
- c) nie wiem

Zamówienia publiczne

18. Czy gmina zlecała/powiat zlecał w 2022 roku zadania publiczne z zastosowaniem klauzul społecznych?

- a) tak
- b) nie – proszę zakończyć ankietę

19. Proszę zaznaczyć główne powody, dla których nie zdecydowali się Państwo na zastosowanie klauzul społecznych w zlecanych w 2022 roku zadaniach. Można zaznaczyć kilka odpowiedzi.

- a) pojęcie klauzuli społecznej nie było nam znane
- b) nie mieliśmy wystarczających informacji o tym jak w praktyce stosować klauzule społeczne
- c) brakowało wykonawców, którzy mogliby skorzystać z takiej klauzuli
- d) przepisy nie były wystarczająco jasne / mieliśmy obawy przed błędną interpretacją przepisów
- e) nie wiem
- f) inne powody, jakie?
- g) 20. Czy w 2022 roku zgłosił się przynajmniej jeden podmiot, który skorzystał z zamieszczonej przez Państwa klauzuli?
- h) tak
- i) nie

20. Czego dotyczyły zlecenia z 2022 roku, w których zastosowano klauzule społeczne?

Jeżeli stosowali Państwo klauzule społeczne w wielu zleceniach, proszę napisać czego dotyczyły największe/najważniejsze z nich.

Dziękujemy za uzupełnienie ankiety